



Euroopa Liidu  
Nõukogu

Brüssel, 14. aprill 2021  
(OR. en)

---

---

Institutsioonidevaheline  
dokument:  
2018/0191 (COD)

---

---

14148/1/20  
REV 1

EDUC 451  
JEUN 136  
SPORT 51  
SOC 819  
RELEX 1022  
RECH 530  
CADREFIN 462  
IA 121  
CODEC 1372  
PARLNAT 153

#### **SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID**

---

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013  
- Vastu võetud nõukogu poolt 13. aprillil 2021

---

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU**

**MÄÄRUS (EL) .../...,**

...

**millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013**

**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 165 lõiget 4 ja artikli 166 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust<sup>1</sup>,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust<sup>2</sup>,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup> ELT C 62, 15.2.2019, lk 194.

<sup>2</sup> ELT C 168, 16.5.2019, lk 49.

<sup>3</sup> Euroopa Parlamendi 28. märtsi 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. aprilli 2021. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi ... seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

ning arvestades järgmist:

- (1) Investeeringud haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas kõigi inimeste õpirändesse, nende taustast ja vahenditest olenemata, ning koostöö- ja innovatsioonipoliitika arendamisse on ülimalt oluline kaasavate, sidusate ja vastupanuvõimeliste ühiskondade loomiseks ning liidu konkurentsivõime säilitamiseks, mis on tehnoloogilise revolutsiooni ja üleilmastumisega kaasnevate kiirete ja põhjapanevate muutuste kontekstis muutunud veelgi tähtsamaks. Lisaks aitab selline investeering tugevdada Euroopa identiteeti ja väärtusi ning tagada demokraatlikuma liidu.
- (2) Komisjon esitas oma 14. novembri 2017. aasta teatise „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“ visiooni, kuidas luua Euroopa haridusruum, kus piirid õppimist ei takista. Kõnealuselises teatises esitatakse visioon liidust, kus õppimine teises liikmesriigis mis tahes kujul või mis tahes keskkonnas on muutunud tavaliseks ja kus enamik inimesi räägib lisaks oma emakeelele veel kahte keelt ning kus elanike identiteedi oluline osa on olla eurooplane, kes tajub Euroopa kultuuripärandit ja selle mitmekesisust. Sellega seoses rõhutas komisjon, et juba läbiproovitud programmi „Erasmus+“ tuleb tugevdada kõigi programmi kaasatud õppijate kategooriate osas, et jõuda ka vähemate võimalustega õppijateni.

- (3) Hariduse, koolituse ja noorte olulist rolli liidu tuleviku seisukohast kajastatakse ka komisjoni 14. veebruari 2018. aasta teatise „Uus tänapäevane mitmeaastane finantsraamistik Euroopa Liidu jaoks, mis võimaldab tõhusalt saavutada tema prioriteete ka pärast 2020. aastat“. Teatise rõhutati vajadust täita 17. novembril 2017 Göteborgis toimunud õiglase töö ja majanduskasvu teemalisel sotsiaaltippkohtumisel liikmesriikide poolt võetud kohustusi, sh rakendada täies ulatuses Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 17. novembril 2017 välja kuulutasid ja allkirjastasid<sup>1</sup> ning selle 1. põhimõtet hariduse, koolituse ja elukestva õppe kohta. Kõnealus teatise rõhutati ka vajadust suurendada liikuvust- ja vahetusi ning luua selle jaoks märgatavalt tugevdatud, kaasavam ja laiendatud Erasmus+ programm, nagu soovitas Euroopa Ülemkogu oma 14. detsembri 2017. aasta järeldustes.

---

<sup>1</sup> ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

- (4) Euroopa sotsiaalõiguste samba 1. põhimõte näeb ette, et igahel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, et säilitada ja omandada oskusi, mis võimaldavad täiel määral ühiskonnaelus osaleda ja tööturul toimivate üleminekutega edukalt toime tulla. Euroopa sotsiaalõiguste sambas on samuti selgelt välja toodud, et olulised on kvaliteetne alusharidus ja lapsehoid ning kõigile võrdsete võimaluste tagamine.
- (5) 16. septembril 2016. aastal allkirjastatud Bratislava deklaratsioonis rõhutasid 27 liikmesriigi juhid oma otsustavat tahet pakkuda noortele paremaid võimalusi. 25. märtsil 2017. aastal allkirjastatud Rooma deklaratsioonis väljendasid 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni juhid oma kindlat tahet püüelda sellise liidu suunas, kus noored saavad parima hariduse ja koolituse ning võivad õppida ja leida tööd kõikjal Euroopas ning kus hoitakse alal meie kultuuripärandit ja edendatakse kultuurilist mitmekesisust.

- (6) Komisjoni 31. jaanuari 2018. aasta aruandes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1288/2013<sup>1</sup> loodud programmi „Erasmus+“ (2014–2020) (edaspidi „programm 2014–2020“) vahehindamise kohta kinnitatakse, et ühe ühtse programmi loomine haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonna jaoks muutis selle haldamise oluliselt lihtsamaks ja ratsionaalsemaks ning tekitas sünergiat, kuid kinnitatakse samas vajadust seda veel täiustada, et programmi 2014–2020 suurenenud tõhusust veelgi paremini ära kasutada. Vahehindamise käigus ja tulevase programmi kavandamiseks peetud aruteludel nõudsid liikmesriigid ja sidusrühmad tungivalt Erasmus+ programmi kohaldamisala, struktuuri ja rakendusmehhanismide järjepidevuse säilitamist, samas sooviti mitmeid parandusi, näiteks tahti muuta Erasmus+ programm kaasavamaks, lihtsamaks ja toetusesaajatele paremini hallatavaks. Liikmesriigid ja sidusrühmad väljendasid täit toetust ka Erasmus+ programmi integreeritusele ja seotusele elukestva õppe paradigmaga. Oma 2. veebruari 2017. aasta resolutsioonis programmi „Erasmus+“<sup>2</sup> rakendamise kohta avaldas Euroopa Parlament heameelt programmi 2014–2020 integreeritud struktuuri üle ning kutsus komisjoni üles kasutama täielikult ära selle programmi elukestva õppe mõõdet, edendades ja soodustades Erasmus+ programmi raames sektoriülest koostööd. Samuti rõhutasid liikmesriigid ja sidusrühmad vajadust veelgi tugevdada Erasmus+ programmi rahvusvahelist mõõdet.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 50).

<sup>2</sup> ELT C 252, 18.7.2018, lk 31.

- (7) 2018. aastal väärtuste ja liikuvuse valdkonna liidu rahastamise teemal toimunud avalikus konsultatsioonis leidsid programmi 2014–2020 vahehindamise aruande põhijäreldused kinnitust ja rõhutati, et tulevane programm peaks olema kaasavam ning et selles tuleks jätkuvalt pöörata kesksel tähelepanu haridus- ja koolitussüsteemide ajakohastamise prioriteetidele ning tugevdada neid prioriteete, mis on suunatud Euroopa identiteedi, kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise edendamisele.
- (8) Oma 2. mai 2018. aasta teatises „Tänapäevane eelarve liidu jaoks, mis hoiab, kaitseb ja avardab võimalusi: mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027“ soovitas komisjon investeerida rohkem inimestesse ja pöörata järgmises finantsraamistikus suuremat tähelepanu noortele. Nimetatud teatises tunnistas komisjon, et programm „Erasmus+“ on olnud liidu üks nähtavamaid edulugusid. Komisjon tunnistas oma 27. mai 2020. aasta teatises „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“ programmi Erasmus+ rolli liidu vastupanuvõimelisemaks muutmisel ning sotsiaal-majanduslike probleemidega tegelemisel ning kinnitas oma võetud kohustust programmi „Erasmus+“ märkimisväärselt tugevdada. See võimaldaks veel rohkematel inimestel teise riiki õppima või töötama minna ning võimaldaks programmil keskenduda kaasatusele ja veelgi suurema hulga vähemate võimalustega inimeste hõlmamisele.

- (9) Eelnevale tuginedes tuleb luua aastateks 2014–2020 loodud programmi jätkuna liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus+“ (edaspidi „programm“). Aastateks 2014–2020 loodud programmi integreeritud laadi, mis väljendub selles, et kaetud on formaalõpe, mitteformaalne ja informaalne õppimine ning kõik eluetapid, tuleks tugevdada, et edendada paindlikke õppimisvõimalusi, mis võimaldavad inimestel omandada ja täiendada teadmisi, oskusi ja pädevusi, mis on vajalikud isiksuseks kujunemiseks ning 21. sajandi väljakutsetele vastamiseks ja selle sajandi võimaluste maksimaalseks ärakasutamiseks.
- (10) Programm tuleks kehtestada seitsmeks aastaks, et viia selle kehtivusaeg vastavusse nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093<sup>1</sup> aastateks 2021–2027 kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku (edaspidi „mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027“) kehtivusajaga.
- (11) Programmis tuleks ette näha vahendid, millega veelgi rohkem kaasa aidata liidu poliitiliste eesmärkide ja prioriteetide rakendamisele haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonnas. Et inimeste elu jooksul haridusmaastikul ja tööturul vajalikke üleminekuid saaks paremini suunata, on väga oluline rakendada elukestva õppe suhtes ühtset lähenemisviisi. Sellist lähenemisviisi tuleks soodustada tulemusliku sektoriülese koostöö kaudu. Seda lähenemisviisi edasi arendades peaks jätkuprogramm säilitama tiheda seotuse liidus haridus- ja koolitus- ning noortevaldkonnas tehtava poliitilise koostöö üldise strateegilise raamistikuga, sh üldhariduse, kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe ning täiskasvanuhariduse tegevuskavadega, tugevdades samas sünergiat teiste asjakohaste liidu programmide ja poliitikavaldkondadega ning luues uusi sünergiaid.

---

<sup>1</sup> Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).



- (12) Programm „Erasmus+“ on Euroopa haridusruumi loomise kõige olulisem komponent. Tuginedes 14. novembri 2017. aasta teatisele „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“, tuletas komisjon 30. septembri 2020. aasta teatises „Euroopa haridusruumi saavutamine aastaks 2025“ meelde, et programm „Erasmus+“ on jätkuvalt oluline kvaliteetse ja kaasava hariduse, koolituse ja elukestva õppe eesmärkide saavutamiseks ning liidu ettevalmistamiseks digi- ja rohepöördega toimetulekuks. Programmis tuleks ette näha vahendid, millega panustada hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava Euroopa koostöö strateegilise raamistiku ning komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatisega kehtestatud ajakohastatud jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava jätkumeetmetesse, pühendudes ühiselt oskuste, võtmepädevuste ja teadmiste strateegilisele tähtsusele töökohtade säilitamisel ning majanduskasvu, konkurentsivõime, innovatsiooni ja sotsiaalse ühtekuuluvuse toetamisel, vastavalt nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusel<sup>1</sup>. Programm peaks aitama kaasa komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatisega „Digiõppe tegevuskava 2021–2027. Hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ loodud digiõppe tegevuskava eesmärkide saavutamisele. Programm peaks edendama haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas vajalikku digiüleminekut. Programm peaks samuti aitama liikmesriikidel saavutada eesmäärke, mis seati 17. märtsi 2015. aasta Pariisi deklaratsioonis kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamiseks hariduse kaudu.

---

<sup>1</sup> Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes. (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

- (13) Kooskõlas Euroopa Liidu noortestrategiega 2019–2027,<sup>1</sup> mis on Euroopa noortevaldkonna koostööraamistik aastateks 2019–2027 ning mis tugineb komisjoni 22. mai 2018. aasta teatisele „Noorte kaasamine ja ühendamine ning nende mõjuvõimu suurendamine – ELi uus noortestrategia“, peaks programm toetama kvaliteetset noorsootööd, noorsootöötajate väljaõppe vahendeid ja süsteeme, mitteformaalse ja informaalset õppimise valideerimist ning kvaliteetseid lähenemisviise noorteorganisatsioonide mõjuvõimu suurendamiseks. Programmiga tuleks toetada kaasavat ja kõikehõlmavat ELi noortedialoogi, mille prioriteetide aluseks on noorte vajadused.
- (14) Programmis tuleks arvesse võtta asjakohast Euroopa Liidu spordialast töökava, mis on kavandatud liidu tasandi koostööraamistikku spordivaldkonnas. Tuleb tagada asjakohase Euroopa Liidu spordialase töökava ja programmiga toetatavate spordivaldkonna meetmete vaheline kooskõla ja vastastikune täiendavus. Eelkõige on vaja keskenduda rahvaspordile ning võtta arvesse spordi olulist rolli kehalise aktiivsuse, tervislike eluviiside ja inimestevaheliste suhete edendamisel ning sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete võimaluste suurendamisel. Programm peaks toetama sporditöötajate õpirännet, eelkõige rahvaspordi töötajate õpirännet. Sporditöötajad, kes ei tegutses rahvaspordi valdkonnas, sealhulgas need, kes tegelevad sportlaste topeltkarjääriga, võivad samuti suurendada rahvaspordi valdkonna töötajate ja organisatsioonide mõju õppimisele ja teadmussiiret. Programmiga võib seega toetada muu kui rahvaspordi valdkonna sporditöötajate õpirände võimalusi, kui nende sporditöötajate osalemisest on rahvaspordile kasu. Programmiga peaks aitama edendada spordi vahendusel ühiseid Euroopa väärtusi, head valitsemistava ja ausust spordis, kestlikku arengut, samuti spordiharidust ja -koolitust, spordis vajalikke oskusi ning spordi kaudu omandatavat haridust, koolitust ja oskusi. Programmiga toetatavad mittetulunduslikud spordiüritused peaksid saavutama Euroopa mõõtme ja mõju.

---

<sup>1</sup> ELT C 456, 18.12.2018, lk 1.

- (15) Programmiga peaks saama toetada kõiki ainevaldkondi ning eelkõige peaks sellega aitama kaasa liidu innovatsioonivõimekuse suurendamisele, toetades tegevusi, millega aidatakse inimestel omandada teadmisi, oskusi, pädevusi ja suhtumist, mida nad vajavad tulevikule suunatud ainevaldkondades või erialadel, näiteks teadus, tehnoloogia, inseneeria, kunst ja matemaatika (STEAM), kliimamuutused, keskkonnakaitse, kestlik areng, puhas energia, tehisintellekt, robotika, andmeanalüüs, disain ja arhitektuur ning digikirjaoskus ja meediapädevus. Innovatsiooni saab tugevdada kõigi õpirände ja koostöötegevuste kaudu olgu siis eelarve otsese või kaudse täitmise raames.
- (16) Sünergia Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/...<sup>1</sup>loodud programmiga „Euroopa horisont“ (edaspidi „Euroopa horisont“) peaks tagama, et käesoleva programmi ja Euroopa horisondi vahendeid kasutatakse üheskoos selliste tegevuste toetamiseks, mis on suunatud Euroopa kõrgkoolide tugevdamisele ja moderniseerimisele. Programmiga „Euroopa horisont“ täiendatakse, kui see on kohane, käesoleva programmi vahenditest pakutavat toetust Euroopa ülikoolide algatusele, mis on osa ühistest, integreeritud, pikaajalistest ja kestlikest uutest strateegiatest hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Sünergia programmiga „Euroopa horisont“ aitab edendada pakutava hariduse ja teadustöö integreerimist, eelkõige kõrgkoolides.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2021/..., millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamismeetmed ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L ..., ..., lk ...).

<sup>+</sup> ELT: palun sisestada teksti dokumendis ST 7064/2020 (2018/0224(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

- (17) Uued ja kujunemisjärgus tehnoloogiad pakuvad märkimisväärseid õppimis- ja vahetusvõimalusi ning on osutunud COVID-19 pandeemia ajal eriti oluliseks. Lisaks füüsilisele õpirände, mis jääb programmi põhimeetmeks, tuleks füüsilise õpirände täiendamiseks või toetamiseks edendada virtuaalseid vorme, näiteks virtuaalõpet, et pakkuda sisukaid õppimisvõimalusi neile, kes ei saa füüsiliselt asuda elama muusse riiki kui nende elukohariik, või soodustada vahetusi innovaatiliste õppevormide kaudu. Kui see on kohane, tuleks programmi raames edendada virtuaalkoostööd. Kui see on vajalik ja asjakohane, peaks komisjon tagama, et programmi raames välja töötatud virtuaalsed õppevahendid tehakse kättesaadavaks laiemale üldsusele.
- (18) Programmi eesmärkide täitmisel tuleks suurendada kaasatust, suurendades vähemate võimalustega inimeste programmis osalemist. Vähemate võimalustega inimeste programmis osalemise suurendamisele võiksid kaasa aidata mitmesugused meetmed, sealhulgas parem ja sihipärasem teavitustegevus, kommunikatsioon, nõustamine ja abistamine, lihtsustatud menetlused, paindlikumad õpirände vormid, samuti väikeorganisatsioonide suurem kaasamine, eelkõige esmakordselt toetust saanud organisatsioonide ja selliste kogukondlike rohujuure tasandi organisatsioonide kaasamine, kes tegelevad otseselt igas vanuses õppijatega, kes on ebasoodsas olukorras. On oluline tunnistada, et vähemate võimalustega inimeste vähesel osalemisel on erinevad põhjused ja see sõltub erinevatest asjaoludest. Seepärast tuleks kogu liitu hõlmavas vähemate võimalustega inimeste osalemist suurendavate meetmete raamistikus töötada välja tegevuskavad kaasamiseks ja kohandada need iga liikmesriigi sihtrühmadele ja konkreetsetele oludele.

- (19) Mõnel juhul on vähemate võimalustega inimeste programmis osalemine rahalistel põhjustel vähem tõenäoline, seda kas nende endi majandusliku olukorra tõttu või seetõttu, et nende erilisest olukorrast tulenevalt on programmis osalemise kulud suuremad, nagu see puuetega inimeste puhul kipub sageli olema. Sellistel juhtudel võiks nende osalemist hõlbustada sihtotstarbelise rahalise toetusega. Seepärast peaks komisjon tagama, et sellise rahalise toetuse andmiseks kehtestatakse meetmed, sealhulgas võimaliku riiklikul tasandil toimuva toetuste kohandamise kaudu. Kui kaasamise hõlbustamise meetmetega kaasnevad täiendavad kulud, ei tohiks need kunagi olla taotluse tagasilükkamise põhjuseks.
- (20) Selleks et muuta programm esmakordselt toetust saanud organisatsioonidele ja väiksema haldussuutlikkusega organisatsioonidele kättesaadavamaks ning toetusesaajate jaoks paremini hallatavaks, tuleks võtta mitmeid meetmeid programmi rakendamise lihtsustamiseks. Sellega seoses peaksid programmi infotehnoloogiasüsteemid olema kasutajasõbralikud ja võimaldama programmi pakutavatele võimalustele lihtsat juurdepääsu. Samuti peaksid programmi rakendamiseks kehtestatud menetlused olema järjepidevad ja lihtsad ning nendega peaksid kaasnema kvaliteetsed toetusmeetmed ja kvaliteetne teave. Sellega seoses tuleks korraldada korrapäraseid kohtumisi riiklike agentuuride võrgustikuga.

- (21) Oma 14. novembri 2017. aasta teatises „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“ rõhutas komisjon hariduse, kultuuri ja spordi keskset rolli nooremate põlvkondade liikmete hulgas kodanikuaktiivsuse ja ühiste väärtuste edendamisel. Euroopa identiteedi tugevdamine ning üksikisikute ja kodanikuühiskonna demokraatias osalemise edendamine on Euroopa tuleviku ja demokraatliku ühiskonna seisukohast esmatähtis. Välismaale kõrgkooli, õppima, praktikale või tööle minek või seal noorte- või sporditegevuses osalemine aitab tugevdada Euroopa identiteeti kogu selle mitmekesisuses. See tugevdab kultuurikogukonda kuulumise tunnet ning soodustab kultuuridevahelist õpet, kriitilist mõtlemist ja kodanikuaktiivsust igas vanuses inimeste seas. Õpirändes osalejad peaksid kaasa lööma oma kodukoha ja vastuvõtva riigi kohalike kogukondade tegevuses, et nad saaksid oma kogemusi jagada. Programm peaks toetama tegevusi, mis on seotud loovuse kõigi aspektide arendamisega hariduses, koolituses ja noorsootöös ning mis aitavad kaasa individuaalsete võtmepädevuste täiendamisele.
- (22) Programmiga tuleks toetada ainult selliseid meetmeid ja tegevusi, mis annavad potentsiaalset Euroopa lisaväärtust. Euroopa lisaväärtuse mõistet tuleb tõlgendada laialt ja seda saab väljendada mitmel viisil, näiteks kui meetmed on riikidevahelist laadi, eelkõige seoses õpirände ja koostööga, mille eesmärk on saavutada kestlik, süsteemne mõju, kui need on vastastikku täiendavad ja koostoimes muude programmide ja poliitikavaldkondadega riigi, liidu ja rahvusvahelisel tasandil või annavad panuse liidu läbipaistvuse ja tunnustamise vahendite tõhusasse kasutamisse.

- (23) Programmi rahvusvahelise mõõtme arendamist tuleks hoogustada ning luua rohkem õpirände, koostöö ja poliitilise dialoogi võimalusi kolmandate riikidega, mis ei ole programmiga assotsieerunud. Tuginedes kõrghariduse omandamiseks loodud rahvusvaheliste võimaluste ja noortele mõeldud tegevuse edukale rakendamisele varasemates haridus-, koolitus- ja noorteprogrammides, tuleks rahvusvahelist õpirännet hõlmavat tegevust laiendada ka teistesse sektoritesse, näiteks kutsehariduse ja -õppe ning spordi valdkondadesse. Selliste tegevuste mõju suurendamiseks on oluline edendada koostööt programmi „Erasmus+“ ja liidu välistegevuse rahastamisvahendite, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend - Ülemaailmne Euroopa - ning muudetakse ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 466/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009, loodava naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III), loodava ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) vahel. Liidu välistegevuse rahastamisvahendite eesmärk peaks olema suurendada eelkõige selliste üksikisikute ja organisatsioonide võimalusi, kes on pärit kolmandatest riikidest, mis ei ole programmiga assotsieerunud, toetades eelkõige nende riikide suutlikkuse suurendamist, oskuste arendamist ja inimestevahelisi kontakte, pakkudes samas rohkem võimalusi koostööks, õpirändeks ja poliitiliseks dialoogiks.

- (24) 2014.–2020. aasta programmi põhistruktuur, mis on jaotatud kolmeks peatükiks, nimelt haridus ja koolitus, noored ja sport ning struktureeritud nende kolme võtmetegevusala põhjal, on osutunud edukaks ning seda tuleks kasutada ka edaspidi. Programmi raames toetatavaid meetmeid tuleks ühtlustada ja ratsionaliseerida. Tagada tuleks ka juhtimis- ja rakendusmehhanismide stabiilsus ja järjepidevus. Üldiselt peaksid riiklikud agentuurid täitma vähemalt 75 % programmi eelarvest eelarve kaudse täitmise raames. See hõlmab selliseid meetmeid, nagu õpiränne kõigis haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkondades ning koostööpartnerlusi, sealhulgas väikesemahulisi partnerlusi haridus-, koolitus- ja noortevaldkondades. Kui see on asjakohane, tuleks kehtestada eelarve otsese täitmise erikord 2. ja 3. põhimeetme alla kuuluvate kogu liitu hõlmavate võrgustike ja Euroopa organisatsioonidega seotud meetmete jaoks, välja arvatud väikesemahulised partnerlused.
- (25) Programmi raames tuleks rakendada meetmeid, et toetada õpirännet, organisatsioonide ja asutuste vahelist koostööd, poliitika väljatöötamist ja koostööd ning Jean Monnet' meetmeid. Käesolevas määruses tuleks sätestada need meetmed ja nende kirjeldus, sealhulgas tegevused, mida võiks nende meetmete raames programmitöö perioodi jooksul rakendada.



(26) Programmis tuleks õpirände praegusi võimalusi veelgi paremaks muuta, eelkõige neis sektorites, kus programmist saadav kasu võiks olla suurim, et laiendada nende võimaluste ulatust ja vastata suurele rahuldamata nõudlusele. Selleks tuleks pakkuda üliõpilastele, kooliõpilastele, täiskasvanuhariduses õppijatele ja kutsekoolide õpilastele (näiteks õpipoistele ja praktikantidele) eelkõige rohkem liikuvustegevusi ja muuta need tegevused lihtsamini kättesaadavaks, sealhulgas täiendus- ja ümberõppe eesmärgil. Õpiränne peaks olema avatud hiljuti kõrgkooli lõpetanutele ning inimestele, kes on hiljuti omandanud kutsehariduse ja -õppe kvalifikatsiooni. Hiljuti kõrgkooli lõpetanute osalemine õpirändes peaks põhinema objektiivsetel kriteeriumidel ning sealjuures peaks olema tagatud võrdne kohtlemine. Samuti tuleks laiendada noortele mõeldud õpirände võimalusi mitteformaalse õppimisega seotud tegevustes osalemiseks, et kaasata rohkem noori. Hariduse, koolituse, noorte ja spordiga tegelevate töötajate õpirännet tuleks edendada just selle võimendava mõju seisukohast. Õpirände võimalused võiksid olla eri vormis, sealhulgas praktika, õpipoisiõpe, noortevahetus, kooliõpilaste vahetus, õpetamine või osalemine kutsealase arenguga seotud tegevuses, ning need peaksid põhinema eri sektorite konkreetsetel vajadustel. Programmiga tuleks toetada õpirände kvaliteeti, sealhulgas kvaliteeti, mis põhineb põhimõtetel, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitusel<sup>1</sup> ning nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitusel<sup>2</sup>, 20. detsembri 2012. aasta soovitusel<sup>3</sup>, 15. märtsi 2018. aasta soovitusel<sup>4</sup>, 10. detsembri 2018. aasta soovitusel<sup>5</sup> ning 24. novembri 2020. aasta soovitusel<sup>6</sup>.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus hariduse ja koolitusega seotud riikidevahelise liikuvuse kohta ühenduse piires „Liikuvust käsitlev Euroopa kvaliteediharta“ (ELT L 394, 30.12.2006, lk 5).

<sup>2</sup> Nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus, mis käsitleb juhtalgatust „Noorte liikuvus“ – õppega seotud liikuvuse edendamine noorte seas (ELT C 199, 7.7.2011, lk 1).

<sup>3</sup> Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta (ELT C 398, 22.12.2012, lk 1).

<sup>4</sup> Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta (ELT C 153, 2.5.2018, lk 1).

<sup>5</sup> Nõukogu 10. detsembri 2018. aasta soovitus kõrg- ja keskkooliõppe kvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1).

<sup>6</sup> Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1).

- (27) Kooskõlas tõelise Euroopa kõrgharidusruumi visiooniga peaks programm samuti soodustama õpirännet ja vahetusi ning soodustama digivahendite kasutuselevõtu kaudu (näiteks Euroopa üliõpilaspileti algatuse kaudu) üliõpilaste osalemist haridus- ja kultuuri- ja sporditegevustes. Sellega seoses peaks komisjon arendama Euroopa üliõpilaspileti algatust, eelkõige programmis osalevate üliõpilaste jaoks. Euroopa üliõpilaspileti algatus võiks olla oluline samm, mis muudab õpirände kõigi jaoks tegelikkuseks esmalt seeläbi, et nii saavad kõrgkoolid saata ja vastu võtta rohkem vahetusüliõpilasi, parandades seejuures üliõpilaste õpirände kvaliteeti ja muutes nende jaoks mitmesuguste teenuste kasutamise (nt juurdepääs raamatukogudele, transpordile, majutusele) lihtsamaks juba enne, kui nad välisriigis asuvasse õppeasutusse füüsiliselt kohale jõuavad.
- (28) Programmiga tuleks julgustada noori võtma osa Euroopa demokraatlikust elust, sh toetades tegevusi, mis panustavad kodanikuharidusse, ja noortele suunatud osalemisprojekte, mille vahendusel õpitakse kodanikuühiskonnas osalemist, tegevusi, millega aidatakse teadvustada Euroopa ühiseid väärtusi, sh kodanike põhiõigusi, ning samuti Euroopa ajalugu ja kultuuri, tegevusi, mille abil viiakse noored kokku otsusetegijatega kohalikul, riiklikul ja liidu tasandil ning aidatakse kaasa Euroopa integratsiooniprotsessi tugevdamisele.

- (29) Tuginedes 2018. aastal ettevalmistava meetmena käivitatud algatuse „DiscoverEU“ hindamisele ja edasisele arendamisele, tuleks programmiga pakkuda noortele rohkem võimalusi välismaal õppimise kogemuse kaudu Euroopa kõiki paiku paremini tundma õppida. Noored, eriti vähemate võimalustega noored, peaksid saama võimaluse kogeda esmakordselt, lühiajaliselt, üksi või rühmana reisimist Euroopas mõne sellise informaaalse või mitteformaalse haridustegevuse raames, mille eesmärk on edendada noorte liitu kuuluvuse tunnet ja tutvustada neile liidu kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. Osalejad tuleks valida selgete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel. Rakendusasutused peaksid edendama meetmeid, millega tagatakse, et algatus „DiscoverEU“ on kaasav ja geograafiliselt tasakaalustatud, nii väljaantud reisikaartide kui ka külastatud liikmesriikide poolest, ning toetama tugeva õpisuunitlusega tegevusi. Sellega seoses peaks programm propageerima ka vähem külastatavate liikmesriikide ja äärealade valimist, kasutades selleks sihipäraseid tegevusi, nagu teavitustegevus, lahkumiseelsed teabetunnid ja noorteüritused. Võttes eelkõige arvesse sihtkoha eripära, tuleks juhul kui raudteetranspordi kasutamise võimalus puudub või kui selle kasutamine ei ole praktiline, kaaluda muid transpordivahendeid. Algatus „DiscoverEU“ peaks looma seosed asjakohaste kohalike, piirkondlike, liikmesriikide ja Euroopa algatustega, nagu näiteks liidu algatused: Euroopa kultuuripealinnad, Euroopa noortepealinnad, Euroopa vabatahtlike pealinnad ja Euroopa rohelised pealinnad.

- (30) Keelte õppimine aitab kaasa vastastikusele mõistmisele ning liikuvusele nii liidus kui väljaspool ning keeleoskus on nii elus kui töös väga oluline jaoks. Seepärast tuleks programmiga tõhustada keelte, sh asjakohasel juhul eri riikide viipekeelte õppimist, muu hulgas laiendades veebipõhiste vahendite kasutamist, kuna e-õpe võib tänu kättesaadavusele ja paindlikkusele pakkuda keeleõppe puhul täiendavaid eeliseid. Samas selleks, et tagada programmi lai ja kaasav kättesaadavus, on oluline, et programmi rakendamisel oleks juhtpõhimõtteks mitmekeelsus.
- (31) Programmiga tuleks toetada meetmeid, mis tihendavad hariduse, koolituse, noorte ja spordiga tegelevate asutuste ja organisatsioonide vahelist koostööd, tunnistades asutuste ja organisatsioonide põhjanevat rolli inimestele selliste teadmiste, oskuste ja pädevuste jagamisel, mida on vaja muutuv maailmas ja selleks, et aidata asutustel ja organisatsioonidel innovatsiooni, loovuse ja ettevõtluse potentsiaali võimalikult hästi ära kasutada, seda eriti digimajanduses.
- (32) Euroopa Ülemkogu kutsus oma 14. detsembri 2017. aasta järeldustes liikmesriike, nõukogu ja komisjoni üles liikuma edasi algatustega, mis aitavad viia haridus- ja koolituselase koostöö Euroopas uuele tasandile, sh aitama kaasa sellele, et 2024. aastaks loodaks sellised Euroopa ülikoolid, mis moodustavad kõikjal liidus asuvate ülikoolide võrgustiku. Euroopa Ülemkogu kutsus oma 28. juuni 2018. aasta järeldustes üles ergutama koostööd teadusuuringute, innovatsiooni ja hariduse vahel, muu hulgas Euroopa ülikoolide algatuse kaudu. Programm peaks aitama neil Euroopa ülikoolidel välja töötada ühiseid pikaajalisi strateegiaid kvaliteetse hariduse ja innovatsiooni ning kvaliteetsete teadusuuringute ning ühiskonnale pakutavate teenuste jaoks.

- (33) 7. detsembril 2010. aastal vastu võetud Brugge kommünikees Euroopa tõhustatud koostöö prioriteetide kohta kutsehariduse ja -õppe valdkonnas ajavahemikul 2011–2020 soovitati aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu nimel toetada kutsealase tippaseme saavutamist. Oma 2017. aasta teatises „Innovatsiooni edendamine Euroopa piirkondades: vastupanuvõimelise, kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu strateegiad“ kutsus komisjon liikmesriike üles siduma kutsehariduse ja -õppe ning innovatsioonisüsteeme osana aruka spetsialiseerumise strateegiast piirkondlikul tasandil. Programmiga tuleks luua vahendid, mis aitavad esitatud üleskutsetele vastata ja toetada kutsehariduse tippaseme keskuste riikidevaheliste platvormide arendamist, mis on põimitud jätkusuutlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja konkurentsivõimet edendavatesse kohalikesse ja piirkondlikesse strateegiatesse. Nimetatud tippkeskused peaksid tegutsema valdkondlike väljakutsete kontekstis kvaliteetsete kutseoskuste edasiviijana, toetades samas üldisi struktuurimuutusi ja sotsiaal-majanduslikku poliitikat liidus.
- (34) Kasutajasõbralikel digiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus- ja koolitus- ning noorsoopoliitika elluviimise toetamisel liidus. Virtuaalkoostöö meetmete kasutamise hoogustamiseks tuleks programmiga toetada veebiplatvormide, näiteks eTwinningu, School Education Gateway, Euroopa täiskasvanuõppe elektroonilise platvormi, Euroopa Noorteportaali ja kõrghariduse veebiplatvormi (ning vajadusel mis tahes uue veebiplatvormi, mis võidakse luua hariduse, koolituse ja noorte valdkonnas) süsteemsemat ja sidusamat kasutamist.

- (35) Kooskõlas asjakohaste liidu raamistike ja vahenditega peaks programm soodustama pädevuste, oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvamaks muutmist ja tunnustamist, samuti ainepunktide või õpiväljundite ülekandmist, et edendada kvaliteedi tagamist ning toetada mitteformaalse ja informaalset õppimise valideerimist, oskuste juhtimist ja nõustamist. Sellega seoses peaks programm pakkuma tuge ka sellisele riiklike ja liidu tasandi kontaktpunktide ja võrgustike tegevusele, mille vahendusel hõlbustatakse üleeuroopalisi vahetusi ja arendatakse paindlikke õpivõimalusi hariduse, koolituse ja noorsootöö eri valdkondades ning formaalse ja mitteformaalse õppimise kontekstis. Programm peaks samuti toetama Bologna protsessi.
- (36) Programmis tuleks ära kasutada varasemas programmis „Erasmus+“ osalenute potentsiaali ja toetada eelkõige vilistlaste võrgustike, saadikute ja Euroopa noortega (EuroPeers) seotud tegevusi, propageerides programmi eesmärgiga suurendada osalust.

(37) Et tagada koostöö teiste liidu vahenditega ja toetada liidu muu poliitika rakendamist, tuleks õpirände võimalusi pakkuda eri tegevusvaldkondade esindajatele, näiteks avalikus ja erasektoris töötavatele inimestele ning põllumajanduse ja ettevõtlusega tegelejatele, et neil oleks võimalik saada välismaal õppimise kogemus, mis võimaldab neil igas eluetapis areneda nii isiklikus plaanis, arendades eelkõige Euroopa identiteedi teadlikkust ja Euroopa kultuurilise mitmekesisuse mõistmist, kui ka kutsealaselt, sealhulgas tööjõuturu nõudlusele vastavaid oskusi omandades. Programmi raames tuleks luua liidus kasutusel olevate riikidevaheliste tugeva õpisuunitlusega liikuvuskavade jaoks ühtne kontaktpunkt, mis lihtsustaks nende kavade pakkumist toetusesaajatele ja tegevustes osalejatele. Tuleks lihtsustada programmi projektide ulatuslikumat kasutuselevõttu. Tuleks kehtestada konkreetsed meetmed, et aidata programmi projektide edendajatel toetust taotleda või arendada sünergiat ühtekuuluvuspoliitika fondide toetuse kaudu ning rände-, julgeoleku-, õigus- ja kodakondsus-, tervise-, meedia- ja kultuuriprogrammide ning vabatahtliku tegevuse kaudu. Kvaliteetsetele projektide ettepanekutele, mida ei saa programmiga rahastada eelarvepiirangute tõttu, peaks saama anda kvaliteedimärgise, mis põhineb piiratud arvul kriteeriumidel. Kvaliteedimärgisega tunnustatakse ettepaneku kvaliteeti ja lihtsustatakse alternatiivsete rahastamisvõimaluste otsimist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, loodud Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi „Euroopa Regionaalarengu Fond“) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi+ (ESF+), loodud Euroopa Sotsiaalfondist+ (edaspidi „Euroopa Sotsiaalfond+“).

- (38) Väga oluline on ergutada õpetamist, õppimist ja uurimistööd Euroopa integratsiooniga seotud küsimustes, sh liidu tulevaste väljakutsete ja võimaluste teemal, ning edendada vastavateemalist arutelu Jean Monnet' meetmete toetuse kaasabil kõrghariduse valdkonnas ning hariduse ja koolituse muudes valdkondades, eelkõige õpetajate ja töötajate koolituse kaudu. Euroopasse kuulumise tunde ja Euroopale pühendumise edendamine on eriti oluline, arvestades liidu aluseks ja Euroopa identiteedi osaks olevate ühiste väärtustega seonduvaid väljakutseid ja kodanike vähest soovi ühiskonnaelus osaleda. Programm peaks jätkuvalt aitama kaasa Euroopa integratsiooniuringute tipptaseme arendamisele. On asjakohane, et Jean Monnet' meetmetest rahastatavate asutuste edusamme programmi eesmärkide saavutamisel seiratakse ja hinnatakse korrapäraselt. Innustada tuleks vahetusi kõnealuste asutuste ja teiste asutuste vahel, riiklikul või riikidevahelisel tasandil, austades täielikult nende akadeemilist vabadust.



- (39) Võttes arvesse, kui tähtis on võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas liidu kohustustega rakendada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet<sup>1</sup> ning saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid, on programmi eesmärk aidata kaasa kliimameetmete peavoolustamisele ja üldise eesmärgi – tagada 30 % liidu eelarvekulutustest kliimaeesmärkide toetamiseks – saavutamisele. Kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega, mis on kestliku majanduskasvu alus, peaksid käesoleva määruse kohased meetmed järgima põhimõtet „ära tekita kahju“ ilma programmi põhiolemust muutmata. Programmi rakendamise käigus tuleks kindlaks määrata ja kehtestada asjakohased meetmed ning hinnata neid uuesti asjakohase hindamis- ja läbivaatamismenetluse kontekstis. Samuti on asjakohane mõõta vastavaid meetmeid, mis aitavad kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on vähendada programmi keskkonnamõju.

---

<sup>1</sup> ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

- (40) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamine lähtesumma Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava,<sup>1</sup> punkti 18 tähenduses. See rahastamispakett sisaldab 0,5 miljardit eurot 2018. aasta püsivhindades kooskõlas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 16. detsembri 2020. aasta ühisdeklaratsiooniga eriprogrammide tugevdamise ja alusaktide kohandamise kohta<sup>2</sup>.
- (41) Hariduse ja koolituse valdkonna riiklike agentuuride poolt hallatavate meetmete jaoks eraldatud põhieelarve raames tuleks kindlaks määrata sektoriaalsete miinimumeraldiste jaotumine, tagamaks, et iga nimetatud sektori puhul (kõrgharidus, kutseharidus ja -õpe, üldharidus ning täiskasvanuharidus) jõuab piisaval hulgal assigneeringuid just kavandatud väljundite ja tulemusteni.

---

<sup>1</sup> ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

<sup>2</sup> ELT L 444 I, 22.12.2020, lk 1.

- (42) Käesoleva programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2018/1046<sup>1</sup> (edaspidi „finantsmäärus“). Finantsmääruses sätestatakse liidu eelarve täitmise reeglid, sealhulgas reeglid toetuste, auhindade, hangete, eelarve kaudse täitmise, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja välisekspertide tasustamise kohta.
- (43) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda nende võimest saavutada meetmete erieesmärgid ja tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollidega seotud kulusid, halduskoormust ja nõuete täitmata jätmisega seotud eeldatavat riski. Selle valiku tegemisel tuleks kaaluda kindlasummaliste maksete, ühikuhindade ja ühtsete määrade kasutamist, samuti kuludega sidumata makseid, nagu on osutatud finantsmääruse artikli 125 lõikes 1. Riiklike agentuuride hallatavate meetmete rakendamiseks ette nähtud eelarveeraldistega peaks kaasnema piisav toetus haldustasu kujul riiklike agentuuride tegevuskulude katteks, et tagada delegeeritud haldamisülesannete tulemuslik ja kestlik rakendamine. Programmi rakendamisel tuleks järgida finantsmääruses sätestatud läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

(44) Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvad kolmandad riigid võivad liidu programmides osaleda koostöö raames, mis kehtestati Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga<sup>1</sup>, milles on sätestatud, et programme rakendatakse kõnealuse lepingu kohaselt vastu võetud otsuse alusel. Kolmandad riigid võivad osaleda ka muude õigusaktide alusel. Käesolevasse määrusesse tuleks lisada erisäte, millega nõutakse kolmandatelt riikidelt vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja kontrollikojale vajalike õiguste ja nõutava juurdepääsu andmist, mida neil on vaja oma volituste täieulatuslikuks kasutamiseks. Täisosalus programmis peaks kolmandatele riikidele olema võimaldatud vastavalt tingimustele, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist programmis. Täisosalus hõlmab lisaks kohustust luua riiklik agentuur ja hallata teatavaid programmi kuuluvaid meetmeid eelarve kaudse täitmise raames. Õigussubjektid kolmandatest riikidest, mis ei ole programmiga assotsieerunud, peaksid saama osaleda mõnes programmi kuulavas meetmes, mis on kindlaks määratud tööprogrammis ja komisjoni avaldatud konkursikutsetes. Programmi rakendamisel võidakse Euroopa mikroriikidest pärit õigussubjektide osalemisel kohaldada erikorda.

---

<sup>1</sup> ELT L 1, 3.1.1994, lk 3.

- (45) Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 349 ja kooskõlas komisjoni 24. oktoobri 2017. aasta teatisega „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“ tuleks programmis arvesse võtta kõnealuses artiklis osutatud piirkondade erilist olukorda. Tuleks võtta meetmeid äärepoolseimate piirkondade osalemise suurendamiseks kõigis programmi meetmetes, sealhulgas vajaduse korral õpirändele antava rahalise toetusega. Tuleks edendada neist piirkondadest ja kolmandatest riikidest, eelkõige asjaomastest naaberriikidest pärit inimeste ja organisatsioonide vahelist liikuvusega seotud vahetust ja koostööd. Nende meetmete rakendamist tuleks korrapäraselt seirata ja hinnata.
- (46) Vastavalt nõukogu otsusele 2013/755/EL<sup>1</sup> on ülemeremaal või -territooriumidel asuvad isikud ja üksused rahastamiskõlblikud, kui programmi reeglitest ja eesmärkidest ning kokkulepetest liikmesriigiga, millega vastav ülemeremaa või -territoorium on seotud, ei tulene teisiti. Programmi rakendamisel tuleks arvesse võtta ülemeremaade või -territooriumide kaugusest tingitud kitsendusi. Nende ülemeremaade või -territooriumide osalemist programmis tuleks korrapäraselt seirata ja hinnata.

---

<sup>1</sup> Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Liiduga (Ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise otsus) (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

- (47) Kooskõlas finantsmäärusega peaks komisjon võtma vastu tööprogrammid ning teavitama neist Euroopa Parlamenti ja nõukogu. Tööprogrammides tuleks sätestada meetmed, mis on vajalikud nende rakendamiseks kooskõlas programmi üld- ja erieesmärkidega, toetuste valiku- ja määramiskriteeriumid ning kõik muud vajalikud aspektid. Tööprogrammid ja kõik nende muudatused tuleks vastu võtta rakendusaktidega kooskõlas kontrollimenetlusega.
- (48) Programmi rakendamisel tehtud edusammude hindamiseks ja rakendamise võimalikuks parandamiseks peaks komisjon tegema programmi vahehindamise. Kõnealuse vahehindamisega koos tuleb esitada 2014.–2020. aasta programmi lõpphindamise aruanne ning vahehindamisel tuleks arvesse võtta ka kõnealusest hindamisest saadud asjakohaseid õppetunde. Lisaks programmi üldise tõhususe ja tulemuslikkuse hindamisele on eriti oluline, et vahehindamisel hinnataks põhjalikult uute algatuste ning kehtestatud kaasamis- ja lihtsustamismeetmete rakendamist. Kui see on asjakohane peaks komisjon esitada vahehindamise alusel seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks. Komisjon peaks kõigi hindamiste tulemused esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

- (49) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe<sup>1</sup> punktidele 22 ja 23 tuleks käesolevat programmi hinnata teabe põhjal, mis on kogutud seirenormide alusel, vältides samal ajal eelkõige liikmesriikidele langevat halduskoormust ja ülereguleerimist. Seetõttu ei tohiks seotud delegeeritud õigusaktidega vastu võetud sätted tekitada liikmesriikidele märkimisväärset lisakoormust. Seirenormides peaksid olema kindlaks määratud konkreetsed, mõõdetavad ja realistlikud näitajad, mida saab ajas mõõta ja mis on aluseks programmi mõju hindamisele kohapeal.
- (50) Asjakohane teavitamine programmi raames toetatavate meetmetega pakutavatest võimalustest ja tulemustest ning nende reklaamimine ja levitamine tuleks tagada nii kohalikul, riiklikul kui ka Euroopa tasandil ning selles tuleks arvesse võtta haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna peamisi sihtrühmi ning asjakohasel juhul muid erinevaid sihtrühmi, nagu karjäärinõustamis- ja tööhõiveteenused, kultuuriorganisatsioonid, ettevõtted ja sihtasutused. Teavitus-, reklaami- ja levitamistegevus peaks toimuma kõigi programmi rakendusasutuste kaudu ning peaks asjakohasel juhul saama toetust teistelt asjaomastelt sidusrühmadelt. Lisaks peaks komisjon tegema korrapäraselt koostööd paljude erinevate sidusrühmadega, sealhulgas programmis osalevate organisatsioonidega kogu programmi tsükli jooksul, et hõlbustada heade tavade ja projektitulemuste jagamist ning koguda programmi kohta tagasisidet. Riiklikud agentuurid tuleks kutsuda selles protsessis osalema.

---

<sup>1</sup> ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (51) Selleks et tagada laiem üldsuse tõhusam teavitamine ja komisjoni algatusel toimuvate teavitamistegevuste suurem sünergia, tuleks käesoleva määruse alusel teavitusmeetmetele eraldatud vahenditest panustada samuti liidu poliitiliste prioriteetide edastamisse institutsioonilistes sõnumites niivõrd, kuivõrd need prioriteedid on seotud programmi eesmärkidega.
- (52) Käesoleva määruse tõhusa ja tulemusliku rakendamise tagamiseks tuleks programmis maksimaalselt ära kasutada juba olemasolevaid rakendusmehhanisme. Programmi rakendamine tuleks seega usaldada komisjonile ja riiklikele agentuuridele. Kui see on teostatav ning maksimaalse tõhususe saavutamiseks peaksid riiklikud agentuurid olema samad asutused, mis määrati programmi 2014–2020 haldusasutusteks. Eelneval vastavushindamisel tuleks piirduda nõuetega, mis on uued ja programmispetsiifilised, kui see pole põhjendatud teisiti, näiteks kui esineb suuri puudusi või kui asjaomane riiklik agentuur on ebaefektiivne.



- (53) Selleks et tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja õiguskindlus igas liikmesriigis ning programmiga ühinenud kolmandas riigis, peaks iga riiklik asutus määrama sõltumatu auditeerimisasutuse. Kui see on teostatav ning maksimaalse tõhususe saavutamiseks peaks sõltumatu auditeerimisasutus olema sama asutus, mis oli programmi 2014–2020 kohaste meetmete jaoks määratud asutus.
- (54) Liikmesriigid peaksid üritama võtta kõiki asjakohaseid meetmeid, et kõrvaldada juriidilised ja haldustakistused, mis võiksid raskendada juurdepääsu programmile või takistada selle nõuetekohast toimimist. See hõlmab võimaluste piires viisade ja elamislubade hankimisega seotud probleemide lahendamist, ilma et see piiraks kolmandate riikide kodanike riiki sisenemist ja seal elamist käsitleva liidu õiguse kohaldamist.
- (55) Tulemusaruannete süsteemiga tuleks tagada, et programmi rakendamise ja hindamise seireks kasutatavaid andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt ning et need on piisavalt üksikasjalikud. Need andmed tuleks edastada komisjonile kooskõlas asjakohaste andmekaitse normidega.

- (56) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011<sup>1</sup>.
- (57) Selleks et lihtsustada toetusesaajatele esitatavaid nõudeid, tuleks nii palju kui võimalik kasutada lihtsustatud toetusvorme, nt kindlasummalisi makseid, ühikuhindu ja ühtse määra alusel rahastamist. Komisjoni kindlaks määratud lihtsustatud toetused programmist õpirände toetamiseks peaksid võtma arvesse elukallidust ja elamiskulusid vastuvõtvas riigis. Komisjonil ja meetmes osalevate saatvate riikide riiklikel agentuuridel peaks olema võimalik neid toetusi kohandada vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele ja eelkõige selleks, et tagada juurdepääs vähemate võimalustega inimestele. Liikmesriikidel tuleks soovitada vabastada need toetused riigisisese õiguse kohaselt kõigist maksudest ja sotsiaalmaksust. Sama maksuvabastust tuleks kohaldada avalik-õiguslikele või erasektori õigussubjektidele, kes sellist rahalist toetust asjaomastele isikutele annavad.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolulituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(58) Finantsmääruse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013<sup>1</sup> ning nõukogu määruste (EÜ, Euratom) nr 2988/95<sup>2</sup>, (Euratom, EÜ) nr 2185/96<sup>3</sup> ja (EL) 2017/1939<sup>4</sup> kohaselt tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumist, sealhulgas kelmuste ja pettuste ärahoidmist, avastamist, kõrvaldamist ja uurimist, kaotatud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ning asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige on OLAFil vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud kelmust, pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371<sup>5</sup>, ja esitada süüdistusi. Vastavalt finantsmäärusele peab iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsele igakülgset koostööd, andma komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

<sup>2</sup> Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

<sup>3</sup> Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

<sup>4</sup> Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

<sup>5</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (59) Oluline on kindlustada, et kõik programmi meetmed, ka need, mis ei ole oma olemuselt riikidevahelised või rahvusvahelised, oleksid vastastikku täiendavad ja kooskõlas liikmesriikide tegevusega ja muu liidu tegevusega, iseäranis hariduse ja koolituse, kultuuri ja meedia, noorte ja solidaarsuse, tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse, teadusuuringute ja innovatsiooni, tööstuse ja ettevõtluse, digitaalpoliitika, põllumajanduse ja maaelu arengu, mis on eelkõige suunatud noortele põllumajandusettevõtjatele, keskkonna ja kliima, ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika, rände, julgeoleku ning rahvusvahelise koostöö ja arengu valdkonnas.
- (60) Kuigi 2014–2020 programmi õigusraamistik võimaldas liikmesriikidel ja piirkondadel nimetatud programmi ja muude liidu vahendite (nt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, millega toetatakse samuti haridus-, koolitus- ja noorsootöösüsteemide kvalitatiivset arengut liidus) vahelist sünergiat luua juba 2014–2020 programmitöö perioodil, kasutati seda võimalust siiani liiga vähe, piirates sellega projektide süsteemset ja poliitikale avalduvat mõju. Neid erinevaid vahendeid haldavate riigiasutuste vahel peaks riigi tasandil toimuma tõhus teabevahetus ning nad peaksid tegema koostööd, et vahendite mõju oleks võimalikult suur. Programmi raames peaks olema võimalik nende vahenditega aktiivselt koostööd teha, eelkõige tagamaks, et kui see on asjakohane, kehtestatakse piisavad rahalised toetusmeetmed vähemate võimalustega inimeste toetamiseks.

- (61) Täielikult või osaliselt liidu eelarvest rahastatavate investeeringute tekitatava lisaväärtuse suurendamiseks tuleks püüda saavutada eeskätt programmi ja teiste liidu programmide, sealhulgas eelarve jagatud täitmise raames rakendatavate vahendite vaheline sünergia. Sellise sünergia maksimeerimiseks tuleks tagada olulised soodustavad mehhanismid, sealhulgas meetmete kumulatiivne rahastamine programmi ja mõne muu liidu programmi vahenditest tingimisel, et see ei ületa meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid. Selleks tuleks käesolevas määruses sätestada asjakohased normid, eelkõige võimalus deklareerida sama maksumus või kulu proportsionaalselt programmi ja muu liidu programmi raames.

- (62) Selleks et vajaduse korral viia programm vastavusse asjaomastes valdkondades toimunud arenguga ja tagada programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude tõhus hindamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva määruse I lisa, lisades programmi meetmete kirjeldusi ning muuta käesoleva määruse II lisa programmi tulemusnäitajate osas, ning et täiendada käesolevat määrust seire- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (63) On asjakohane tagada ka programmi 2014–2020 nõuetekohane lõpetamine, iseäranis mitmeaastaste kokkulepete jätkamine selle haldamisel ning tehnilise ja haldusabi rahastamisel. Alates 1. jaanuarist 2021 tuleks tehnilise ja haldusabiga tagada vajaduse korral programmi 2014–2020 alusel 31. detsembriks 2020 lõpetamata meetmete haldamine.

- (64) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva määrusega tagada täielik kinnipidamine õigusest soolisele võrdõiguslikkusele ja mittediskrimineerimisele soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ning edendada harta artiklite 21 ja 23 kohaldamist. Kooskõlas kõnealuse harta artikliga 13 tuleks samuti tagada, et programmist rahastust saavates riikides austatakse akadeemilist vabadust.
- (65) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Need reeglid on sätestatud finantsmääruses ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus eelarve kehtestamiseks ja selle täitmiseks toetuste, hangete, auhindade ja eelarve kaudse täitmise kaudu ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll. Kui liidu toetust antakse kindlasummaliste maksete, ühikuhindade või ühtsete määrade vormis, tuleks rahalise toetuse tase korrapäraselt läbi vaadata ja vajaduse korral kohandada kooskõlas finantsmäärusega, võttes asjakohasel juhul arvesse vastuvõtva riigi elukallidust ja elamiskulusid ning reisikulusid. ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud reeglid hõlmavad ka eelarve kaitsmiseks ette nähtud üldist tingimuslikkuse korda.

- (66) Vastavalt finantsmääruse artikli 193 lõikele 2 on võimalik toetust anda juba alustatud meetmele, tingimusel et taotleja suudab tõendada vajadust alustada meetet enne toetuslepingu allkirjastamist. Enne toetustaotluse esitamise kuupäeva kantud kulusid ei saa liidu vahenditest rahastada, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel. Vastavalt kõnealuse määruse artikli 193 lõikele 4 ei saa kulusid, mis on kantud enne toetuseavalduse esitamist, liidu vahenditest rahastada ka tegevustoetuste puhul ning sellisel juhul tuleb toetuslepingule alla kirjutada nelja kuu jooksul toetusesaaja majandusaasta algusest arvates. Selleks et vältida liidu toetuses häireid, mis võivad kahjustada liidu huve, peaks rahastamisotsuses olema võimalik sätestada piiratud ajavahemiku jooksul mitmeaastase finantsraamistiku aastateks 2021–2027 alguses ja üksnes nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, et meetmed ja kulud on rahastamiskõlblikud alates 1. jaanuarist 2021, isegi kui nimetatud tegevused teostati ja kulud kanti enne toetustaotluse esitamist.



- (67) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda programmi riikidevahelise olemuse, rahastatava õpirände ja koostöömeetmete suure mahu ja laia geograafilise ulatuse ning mõju tõttu õpirände kättesaadavusele ja üldisemalt liidu integratsioonile, samuti programmi suurema rahvusvahelise mõõtme tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (68) Seepärast tuleks määrus (EL) nr 1288/2013 alates 1. jaanuarist 2021 kehtetuks tunnistada.
- (69) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus ja võimaldada rakendamise alustamist mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 algusest, peaks käesolev määrus jõustuma võimalikult kiiresti ja seda tuleks kohaldada tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2021,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

# I PEATÜKK

## ÜLDSÄTTED

### *Artikkel 1*

#### *Reguleerimisese*

Käesoleva määrusega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonna programm „Erasmus+“ (edaspidi „programm“) mitmeaastase finantsraamistiku aastateks 2021–2027 kestuseks.

Selles sätestatakse programmi eesmärgid, eelarve aastateks 1. jaanuarist 2021–31. detsembrini 2027, liidu rahastamise vormid ja sellise rahastamise reeglid.

### *Artikkel 2*

#### *Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „elukestev õpe“ – igasugune kõigis eluetappides ja kõigis vormides toimuv formaalne, mitteformaalne või informaalne õppimine, mille tulemusel täienevad ja muutuvad ajakohasemaks teadmised, oskused, pädevused ja hoiakud või ühiskonnas osalemine isiklikul, kodanikuks olemise, kultuurilisel, ühiskondlikul või tööhõivega seotud tasandil, sh nõustamis- ja juhendamisteenused; see hõlmab alusharidust ja lapsehoidu, üldharidust, kutseharidust ja -õpet, kõrgharidust, täiskasvanuharidust, noorsootööd ning teisi õpikeskkondi väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi ning tavaliselt edendatakse sellega valdkondadevahelist koostööd ja paindlikke õpivõimalusi;

- 2) „õpiränne“ – füüsiline elama asumine muusse riiki kui elukohariik selleks, et õppida, osaleda koolitusel või mitteformaalses või informaauses õppimises;
- 3) „virtuaalõpe“ – teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamine selliseid infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid kasutades, mis võimaldavad pakkuda osalejatele sisukat riikidevahelist või rahvusvahelist õpikogemust;
- 4) „mitteformaalne õppimine“ – väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi toimuv õppimine, mille puhul kasutatakse õpieesmärkide ja õpiaja osas kavandatud tegevusi ning kus on olemas ka teatav õpitugi;
- 5) „informaalne õppimine“ – selline õppimine igapäevaelu tegevuse käigus ja saadud kogemustest, mille eesmärgid, ajakava ega õpitugi ei ole organiseeritud ega struktureeritud; see võib olla õppija seisukohast ettekavatsematu;
- 6) „noored“ – inimesed vanuses 13–30 aastat;
- 7) „rahvasport“ – kehaline tegevus puhkeajal, mida harrastavad igas vanuses inimesed korrapäraselt mitteprofessionaalsel tasemel tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalsetel eesmärkidel;
- 8) „üliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks kõrgkoolis, sh tsükliõppes, bakalaureuse või magistrikraadi omandaja, doktorand või doktoriõppega samaväärsel tasemel õppija või hiljuti kõrgkooli lõpetanu;

- 9) „töötaja“ – isik, kes on kas oma erialase või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud hariduse, koolituse või mitteformaalse õppimisega mis tahes tasandil, ning see hõlmab õppejõude, õpetajaid, sealhulgas lasteaiaõpetajaid, koolitajaid, koolijuhte, noorsootöötajaid, sporditöötajaid, alusharidus- ja lastehoiutöötajaid, õpetamisega otseselt mitteseotud töötajaid ja muid spetsialiste, kes korrapäraselt õppimise edendamises osalevad;
- 10) „sporditöötaja“ – spordivõistkonna või individuaalse sportlase juhendamises, treenimises ja seonduvas haldustegevuses kas tasu eest või vabatahtlikult osalev isik;
- 11) „kutsekooli õpilane“ – isik, kes on registreerunud kutseharidus- ja -õppesüsteemis esma- või täiendõppekava omandamiseks mis tahes tasemel alates keskastmest kuni keskharidusjärgse tasemeni või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud või selle tulemusel omandanud kvalifikatsiooni;
- 12) „kooliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks asutuses, kus saab omandada üldharidust alates alusharidusest kuni üldkeskhariduseni, või iga väljaspool haridusasutust õpet saav isik, keda pädevad asutused peavad vastavas piirkonnas programmis osalemise seisukohast rahastamiskõlblikuks;
- 13) „täiskasvanuharidus“ – igas vormis formaalne, mitteformaalne või informaalne täiskasvanutele pakutav õpe, mis ei ole kutseõpe ja milles osaletakse pärast esmase hariduse saamist;
- 14) „kolmas riik“ – riik, mis ei ole liikmesriik;
- 15) „partnerlus“ – asutuste või organisatsioonide rühma kokkulepe viia läbi ühistegevust ja ühisprojekte;

- 16) „Erasmus Mundus ühised magistriõppekavad“ – integreeritud õppeprogramm, mida pakuvad vähemalt kaks kõrgkooli ja mille tulemusena osalevad õppeasutused väljastavad ja allkirjastavad ühiselt kraadi tõendava tunnistuse või mitu kraadi tõendavat tunnistust, mida tunnustatakse ametlikult kõikides osalevate õppeasutuste asukohariikides;
- 17) „rahvusvaheline“ – meede, kuhu on kaasatud vähemalt üks kolmas riik, mis ei ole programmiga assotsieerunud;
- 18) „virtuaalkoostöö“ – mis tahes vormis koostöö, kus kasutatakse infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid, et hõlbustada ja toetada asjakohaseid programmi meetmeid;
- 19) „kõrgkool“ – asutus, mis vastavalt riigisisesele õigusele või tavale annab tunnustatud kraadi või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni, olenemata sellise õppeasutuse nimest, samuti muu võrreldav kolmanda taseme asutus, mille puhul riiklikud asutused leiavad, et see asutus võib oma vastavas piirkonnas programmis osaleda;
- 20) „riikidevaheline“ – osutab meetmele, kuhu on kaasatud vähemalt kaks riiki, kes on kas liikmesriigid või programmiga assotsieerunud kolmandad riigid;
- 21) „noorte osalustegevus“ – väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi toimuv tegevus, mida viivad ellu mitteametlikud noortegrupid või noorteorganisatsioonid ja millele on omane mitteformaalne või informaalne õppimine;

- 22) „noorsootöötaja“ – isik, kes on kas oma erialase või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud mitteformaalse õppimisega ning kes toetab noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja kutsealast arengut ning nende pädevuste arengut; see hõlmab isikuid, kes kavandavad, juhivad, koordineerivad ja rakendavad tegevusi noortevaldkonnas;
- 23) „ELi noortedialoog“ – dialoog ühelt poolt noorte ja noorteorganisatsioonide ning teiselt poolt poliitikakujundajate ja otsustajate ning asjakohasel juhul ka ekspertide, teadlaste ja kodanikuühiskonna teiste oluliste osalejate vahel. See on foorum pidevate ja ühiste arutelude ja konsultatsioonide pidamiseks prioriteetide ning kõikide valdkondade üle, mis on noorte jaoks asjakohased;
- 24) „õigussubjekt“ – füüsiline isik või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud riigisisese õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on juriidilise isiku staatus ning kes võib enda nimel tegutsedes kasutada õigusi ja kanda kohustusi, või üksus, mis ei ole juriidiline isik, nagu on osutatud finantsmääruse artikli 197 lõike 2 punktis c;
- 25) „vähemate võimalustega inimesed“ – inimesed, kellel on raskusi kasutada tõhusalt ära programmiga pakutavaid võimalusi majanduslikel, sotsiaalsetel, kultuurilistel, geograafilistel või tervislikel põhjustel, oma rändetausta, puude või õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel, sealhulgas põhjustel, mis võivad tuua kaasa Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 kohast diskrimineerimist;

- 26) „riiklik asutus“ – asutus, kes vastutab või asutused, kes vastutavad riigi tasandil programmi haldamise seire ja järelevalve eest liikmesriigis või programmiga assotsieerunud kolmandas riigis;
- 27) „riiklik agentuur“ – konkreetse liikmesriigi või programmiga assotsieerunud kolmanda riigi üks asutus või mitu asutust, kes vastutab (vastutavad) liikmesriigis või programmiga assotsieerunud riigis programmi rakendamise korraldamise eest riigi tasandil;
- 28) „esmakordselt toetust saanud organisatsioon“ – organisatsioon või asutus, kes ei ole koordinaatori või partnerina saanud varem toetust programmiga või programmiga 2014–2020 toetatava meetme raames.

### *Artikkel 3*

#### *Programmi eesmärgid*

1. Programmi üldeesmärk on toetada elukestva õppe kaudu hariduse ja koolituse, noorte ning spordi valdkonnas osalevate inimeste haridus- ja kutsealast ning isiklikku arengut Euroopas ja ka kaugemal ning aidata seega edendada kestlikku majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist ja sotsiaalset sidusust, arendada innovatsiooni ning tugevdada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust. Programm on Euroopa haridusruumi loomise peamine vahend ning sellega toetatakse hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava Euroopa strateegilise koostöö rakendamist sellega seotud sektoripõhiste tegevuskavade kaudu, samuti edendatakse sellega Euroopa Liidu noortestrategia (2019–2027) raames tehtavat noortepoliitika alast koostööd ja arendatakse spordi Euroopa mõõdet.

2. Programmi erieesmärgid on edendada:
  - a) üksikisikute ja rühmade õpirännet ning organisatsioonide ning haridus- ja koolituspoliitika tasandil koostööd, kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, tipptaset, loovust ja innovatsiooni;
  - b) noorte õpirännet mitteformaalse ja informaalse õppimise valdkonnas ja noorte aktiivset osalemist ning organisatsioonide ja noortepoliitika tasandil koostööd, kvaliteeti, kaasatust, loovust ja innovatsiooni;
  - c) sporditöötajate õpirännet, ning spordiorganisatsioonide ja spordipoliitika tasandil koostööd, kvaliteeti, kaasatust, loovust ja innovatsiooni.
  
3. Programmi eesmärgid täidetakse järgmise kolme põhimeetme abil, mis on peamiselt kas riikidevahelised või rahvusvahelised:
  - a) õpiränne (1. põhimeede);
  - b) asutuste ja organisatsioonide vaheline koostöö (2. põhimeede); ning
  - c) toetused poliitika väljatöötamiseks ja koostööks (3. põhimeede).



Programmi eesmärkide täitmiseks kasutatakse ka artiklis 7 sätestatud Jean Monnet' meetmeid.

Programmiga toetatavad meetmed on esitatud II peatükis (haridus ja koolitus), III peatükis (noored) ja IV peatükis (sport). Nende meetmete kirjeldused on esitatud I lisa. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 33 vastu delegeeritud õigusakte kõnealuse lisa muutmiseks, lisades sellesse meetmete kirjelduse, et kohanduda arengutega asjaomastes valdkondades.

#### *Artikkel 4*

#### *Euroopa lisaväärtus*

1. Programmiga toetatakse ainult selliseid meetmeid ja tegevusi, mis annavad potentsiaalset Euroopa lisaväärtust ja aitavad saavutada artiklis 3 sätestatud programmi eesmärke.
2. Programmi meetmete ja tegevuste abil loodav Euroopa lisaväärtus tagatakse näiteks sellega, et need:
  - a) on riikidevahelised, eelkõige seoses õpirände ja koostööga, mille eesmärk on kestliku süsteemse mõju saavutamine;
  - b) on vastastikku täiendavad ja koostoimes muude programmide ja poliitikavaldkondadega riigi, liidu ja rahvusvahelisel tasandil;
  - c) annavad panuse liidu läbipaistvuse ja tunnustamise töövahendite tõhusasse kasutamisse.

## II PEATÜKK

### HARIDUS JA KOOLITUS

#### *Artikkel 5*

#### *1. põhimeede*

#### *Õpiränne*

1. Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmi 1. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:
  - a) üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpiränne;
  - b) kutsekoolide õpilaste ja töötajate õpiränne;
  - c) kooliõpilaste ja koolide töötajate õpiränne;
  - d) täiskasvanuhariduses õppijate ja selle valdkonna töötajate õpiränne;
2. Käesoleva artikli kohasele õpirändele võib lisanduda virtuaalõpe ja sellised meetmed nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ja virtuaalkoostöö. Nende inimeste puhul, kes ei saa õpirändes osaleda, võidakse õpiränne asendada virtuaalõppega.

*Artikkel 6*

*2. põhimeede*

*Asutuste ja organisatsioonide vaheline koostöö*

Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmi 2. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:

- a) kogemuste vahetamise ja koostöö partnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
- b) tiptaset arendavad partnerlused, eelkõige Euroopa ülikoolid, kutsehariduse tiptaseme keskuste platvormid ja Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad;
- c) arenduspartnerlused Euroopa innovatsioonisuutlikkuse suurendamiseks;
- d) kasutajasõbralikud veebiplatvormid ja virtuaalkoostöövahendid, sh eTwinningu tugiteenused ja täiskasvanuõppe veebiplatvorm Euroopas ning õpirännet lihtsustavad vahendid, sh Euroopa üliõpilaspilet.

*Artikkel 7*

*3. põhimeede*

*Toetused poliitika väljatöötamiseks ja koostöök*

Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmi 3. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:

- a) liidu üldtegevuskavade ja sektoripõhiste tegevuskavade ettevalmistamine ja rakendamine hariduse ja koolituse valdkonnas, sh Eurydice võrgustiku või muude asjaomaste organisatsioonide tegevuse toel ning Bologna protsessi toel;
- b) liidu vahendid ja meetmed, mis edendavad pädevuste, oskuste ja kvalifikatsioonide kvaliteeti, läbipaistvust ja tunnustamist<sup>1</sup>;
- c) poliitiline dialoog ja koostöö asjaomaste sidusrühmadega, sh liiduüleste võrgustike ning Euroopa organisatsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega hariduse ja koolituse valdkonnas;
- d) meetmed, millega soodustatakse programmi kvaliteetset ja kaasavat rakendamist;

---

<sup>1</sup> Eelkõige oskuste ja kvalifikatsioonide alaste paremate teenuste osutamise ühine raamistik (Europass); Euroopa kvalifikatsiooniraamistik; Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET); Euroopa kutsehariduse ja -õppe ainepunktide süsteem (ECVET); Euroopa ainepunktisüsteem (ECTS); kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR); Euroopa Regioonide tasandi Euroopa Infokeskuste ja akadeemilise tunnustamise riiklike infokeskuste võrgustik Euroopa Liidus ning Euroguidance võrgustik.

- e) koostöö teiste liidu vahenditega ja liidu muu poliitika toetamine;
- f) Euroopa poliitika väljundite ja prioriteetide, samuti programmi tutvustamine ja levitamine.

### *Artikkel 8*

#### *Jean Monnet' meetmed*

Programmiga toetatakse õpetamist, õppimist, uurimistööd ja arutelusid Euroopa integratsiooni, sealhulgas liidu tulevaste probleemide ja võimaluste teemal, kasutades selleks järgmisi meetmeid:

- a) Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas;
- b) Jean Monnet' meetmed hariduse ja koolituse muudes valdkondades;
- c) toetused järgmistele Euroopa huvides tegutsevatele asutustele: Euroopa Ülikool-Instituut, sh selle riikidevahelise valitsemise kool (Firenze); Euroopa Kolledž (Brugge ja Natolini ülikoolilinnakud); Euroopa Avaliku Halduse Instituut (Maastricht); Euroopa Õigusakadeemia (Trier); Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuur (Odense) ja Euroopa Rahvusvaheline Koolituskeskus (Nice).

# III PEATÜKK

## NOORED

### *Artikkel 9*

#### *1. põhimeede*

#### *Õpiränne*

1. Noortevaldkonnas toetatakse programmi 1. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:
  - a) noorte õpiränne;
  - b) noorte osalustegevused;
  - c) „DiscoverEU“;
  - d) noorsootöötajate õpiränne.
  
2. Lõike 1 kohastele meetmetele võib lisanduda virtuaalõpe ja sellised meetmed nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ja virtuaalkoostöö. Nende inimeste puhul, kes ei saa õpirändes osaleda, võidakse õpiränne asendada virtuaalõppega.

## *Artikkel 10*

### *2. põhimeede*

#### *Asutuste ja organisatsioonide vaheline koostöö*

Noortevaldkonnas toetatakse programmi 2. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:

- a) kogemuste vahetamise ja koostöö partnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
- b) arenduspartnerlused Euroopa innovatsioonisuutlikkuse suurendamiseks;
- c) kasutajasõbralikud veebiplatvormid ja virtuaalkoostöövahendid.

## *Artikkel 11*

### *3. põhimeede*

#### *Toetused poliitika väljatöötamiseks ja koostööks*

Noortevaldkonnas toetatakse programmi 3. põhimeetme abil järgmisi meetmeid:

- a) liidu noortevaldkonna tegevuskava ettevalmistamine ja rakendamine, kasutades selleks vajaduse korral Youth Wiki võrgustiku tuge;
- b) pädevuste ja oskuste kvaliteeti, läbipaistvust ja tunnustamist edendavad liidu vahendid ja meetmed, eelkõige noortepassi abil;

- c) poliitiline dialoog ja koostöö asjaomaste sidusrühmadega, sh kogu liitu hõlmavate võrgustike, Euroopa organisatsioonide ja rahvusvaheliste noortevaldkonna organisatsioonidega, ELi noortedialoog ja samuti Euroopa Noortefoorumi toetamine;
- d) meetmed, millega soodustatakse programmi kvaliteetset ja kaasavat rakendamist, sh Eurodeski võrgustiku toetamine;
- e) koostöö teiste liidu vahenditega ja liidu muu poliitika toetamine;
- f) Euroopa poliitika väljundite ja prioriteetide, samuti programmi tutvustamine ja levitamine.

## **IV PEATÜKK**

### **SPORT**

#### *Artikkel 12*

#### *1. põhimeede*

#### *Õpiränne*

1. Spordi valdkonnas toetatakse programmi 1. põhimeetme abil sporditöötajate õpirännet.
2. Käesoleva artikli kohasele õpirändele võib lisanduda virtuaalõpe ja sellised meetmed nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ja virtuaalkoostöö. Nende inimeste puhul, kes ei saa õpirändes osaleda, võidakse õpiränne asendada virtuaalõppega.



*Artikkel 13*

*2. põhimeede*

*Asutuste ja organisatsioonide vaheline koostöö*

Spordi valdkonnas toetatakse programmi 2. põhimeetme abil järgmisi tegevusi:

- a) kogemuste vahetamise ja koostöö partnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
- b) mittetulunduslikud spordiüritused, mille eesmärk on arendada edasi spordi Euroopa mõõdet ja edendada rahvaspordi seisukohast olulisi teemasid.

*Artikkel 14*

*3. põhimeede*

*Toetused poliitika väljatöötamiseks ja koostööks*

Spordi valdkonnas toetatakse programmi 3. põhimeetme abil järgmisi tegevusi:

- a) liidu spordi ja kehalise aktiivsuse valdkonna tegevuskava ettevalmistamine ja rakendamine;
- b) poliitiline dialoog ja koostöö asjaomaste sidusrühmadega, sh Euroopa organisatsioonide ja rahvusvaheliste spordivaldkonna organisatsioonidega;

- c) meetmed, millega soodustatakse programmi kvaliteetset ja kaasavat rakendamist;
- d) koostöö teiste liidu vahenditega ja liidu muu poliitika toetamine;
- e) Euroopa poliitika väljundite ja prioriteetide ning programmi tutvustamine ja levitamine.

## **V PEATÜKK**

### **KAASAMINE**

#### *Artikkel 15*

#### *Kaasamisstrateegia*

Komisjon töötab ... [ELT: kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] välja kaasamismeetmete raamistiku, et suurendada vähemate võimalustega inimeste programmis osalemise määra, ning samuti selliste meetmete rakendamissuunised. Neid suuniseid ajakohastatakse vastavalt vajadusele programmi kestel. Tuginedes nimetatud kaasamismeetmete raamistikule ja pöörates erilist tähelepanu konkreetsetele probleemidele, mis on seotud programmile juurdepääsuga riiklikus kontekstis, töötatakse välja kaasamise alased tegevuskavad, mis moodustavad riiklike agentuuride tööprogrammide lahutamatu osa. Komisjon jälgib nende tegevuskavade rakendamist korrapäraselt.

## *Artikkel 16*

### *Kaasamisega seotud rahalise toetuse meetmed*

1. Komisjon tagab, et asjakohastel juhtudel võetakse kasutusele rahalise toetuse meetmed, sh eelrahastamine, et toetada vähemate võimalustega inimesi, eelkõige neid, kelle osalemist takistavad rahalised põhjused. Toetuse suuruse kindlaksmääramisel lähtutakse objektiivsetest kriteeriumidest.
2. Et parandada vähemate võimalustega inimeste osalemisvõimalusi ja tagada programmi sujuv rakendamine, kohandab komisjon vajaduse korral või lubab riiklikel agentuuridel kohandada toetusi, millega toetatakse programmi kohast õpirännet.
3. Kaasamise hõlbustamiseks või toetamiseks võetud meetme kulud ei õigusta programmi taotluse tagasilükkamist.

## **VI PEATÜKK**

### **FINANTSSÄTTED**

## *Artikkel 17*

### *Eelarve*

1. Programmi rakendamise rahastamispakett ajavahemikul 2021–2027 on jooksevhindades 24 574 000 000 eurot.

2. Määruse (EL, Euratom) nr 2020/2093 artiklis 5 sätestatud programispetsiifilise kohandamise tulemusel suurendatakse käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summat veel 1 700 000 000 euro võrra (2018. aasta püsivhindades), nagu on täpsustatud kõnealuse määruse II lisas.
3. Lõikes 1 esitatud summa soovituslik jaotus on järgmine:
- a) 20 396 420 000 eurot, mis on 83 % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, haridus- ja koolitusvaldkonna meetmetele nagu on osutatud artiklites 5–8, sellest:
- i) vähemalt 7 057 161 320 eurot, mis on 34,6 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast, artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud meetmetele ja artikli 6 punktis a osutatud kõrgharidusmeetmetele;
- ii) vähemalt 4 385 230 300 eurot, mis on 21,5 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast, artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud meetmetele ja artikli 6 punktis a osutatud kutseharidus- ja -õppemeetmetele;
- iii) vähemalt 3 100 255 840 eurot, mis on 15,2 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast, artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud meetmetele ja artikli 6 punktis a osutatud üldharidusmeetmetele;

- iv) vähemalt 1 182 992 360 eurot, mis on 5,8 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast, artikli 5 lõike 1 punktis d osutatud meetmetele ja artikli 6 punktis a osutatud täiskasvanuharidusmeetmetele;
  - v) vähemalt 367 135 560 eurot, mis on 1,8 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast, artiklis 8 osutatud Jean Monnet' meetmetele;
  - vi) vähemalt 3 467 391 400 eurot, mis on 17 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast meetmetele, mille eelarvet täidetakse peamiselt otseselt ning horisontaalsetele tegevustele nagu on osutatud artikli 5 lõikes 2, artikli 6 punktides b, c ja d ning artiklis 7;
  - vii) 836 253 220 eurot, mis on 4,1 % käesoleva lõike punktis a sätestatud summast paindlikkusemäära jaoks, mida võib kasutada, et toetada II peatükis osutatud mis tahes meetmeid.
- b) 2 531 122 000 eurot, mis on 10,3 % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, artiklites 9, 10 ja 11 osutatud noortevaldkonna meetmetele;
  - c) 466 906 000 eurot, mis on 1,9 % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, artiklites 12, 13 ja 14 osutatud spordivaldkonna meetmetele; ning
  - d) vähemalt 810 942 000 eurot, mis on 3,3 % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, riiklike agentuuride tegevuskulude katteks;

- e) 368 610 000 eurot, mis on 1,5 % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, programmi rakendamist toetavatele meetmetele.
4. Lõikes 2 sätestatud täiendavat eraldist rakendatakse proportsionaalselt vastavalt lõikes 3 sätestatud soovituslikule jaotusele.
5. Lisaks käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatud summadele ning selleks, et edendada programmi rahvusvahelist mõõdet, antakse täiendavat rahalist toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend - ülemaailmne Euroopa - ning muudetakse ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 466/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009, loodavast naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III), loodavast ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA III) vahenditest, et toetada meetmeid, mida rakendatakse ja hallatakse vastavalt käesolevale määrusele. Kõnealust toetust rahastatakse kooskõlas määrustega, millega need rahastamisvahendid on loodud.

6. Kui eelarvet täidavad riiklikud agentuurid, eraldatakse rahalised vahendid asjaomase riigi rahvaarvu ja elukalliduse, liikmesriikide pealinnade vahelise kauguse ja tulemuslikkuse alusel. Komisjon täpsustab need kriteeriumid ja nende arvutuste aluseks olnud valemid täiendavalt käesoleva määruse artiklis 22 osutatud tööprogrammis. Kõnealuste valemitega välditakse võimaluse korral liikmesriikidele eraldatud aastaeelarvete olulist vähendamist ühelt aastalt teisele ning minimeeritakse eraldatud rahaliste vahendite taseme liigset tasakaalustamatust. Tulemuspõhist vahendite eraldamist rakendatakse tõhusa ja tulemusliku vahendite kasutamise edendamiseks. Tulemuslikkuse mõõtmise kriteeriumide aluseks on kõige värskemad olemasolevad andmed.
7. Lõikes 1 sätestatud summat võib kasutada ka programmi rakendamise tehnilise ja haldusabi, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamismeetmete, sh institutsioonisiseste infotehnoloogiasüsteemide kulude katteks.

8. Eelarve jagatud täitmise raames liikmesriikidele eraldatud vahendid võib asjaomase liikmesriigi taotluse korral üle kanda programmile vastavalt tingimustele, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi, õiglase ülemineku fondi ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahalise toetamise instrumendi suhtes kohaldatavad finantsreeglid (edaspidi „ühissätete määrus 2021–2027“) artiklis 26. Komisjon haldab neid vahendeid otseselt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti a või kaudselt kõnealuse lõigu punkti c alusel. Kõnealuseid vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides.

### *Artikkel 18*

#### *Liidu rahastamise vormid ja rakendamise meetodid*

1. Programmi rakendatakse järjepidevalt finantsmääruses sätestatud eelarve otsese täitmise korras finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti a kohaselt või eelarve kaudse täitmise korras koostöös kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud asutustega.
2. Programmiga võidakse vahendeid eraldada igas finantsmääruses sätestatud vormis, kuid eelkõige toetuste kujul, auhindadena ja hankemenetluse teel.



3. Riski, mis on seotud toetusesaajale määratud vahendite tagasinõudmisega, võib katta vastastikuse kindlustusmehhanismi osamaksetega ning neid osamakseid käsitatakse piisava tagatisena finantsmääruse tähenduses. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/...<sup>+</sup> artikli 37 lõiget 7.

## VII PEATÜKK

### PROGRAMMIS OSALEMINE

#### *Artikkel 19*

#### *Programmiga assotsieerunud kolmandad riigid*

1. Programmis võivad osaleda järgmised kolmandad riigid:
- a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingus sätestatud tingimustele;
  - b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;

---

<sup>+</sup> ELT: palun sisestada teksti dokumendis 7064/2020 (2018/0224(COD)) sisalduva määruse number.

- c) Euroopa naabruspoliitika alla kuuluvad riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- d) muud kolmandad riigid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud erilepingus, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist liidu programmides, tingimusel et selle lepinguga:
  - i) tagatakse õiglane tasakaal liidu programmides osaleva kolmanda riigi osamaksete ja saadava kasu vahel;
  - ii) nähakse ette programmides osalemise tingimused, sealhulgas eri programmide osamaksete kalkulatsioon ja nende halduskulud;
  - iii) ei ole kolmandale riigile antud otsustusõigust liidu programmi üle;
  - iv) on kindlustatud liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve.

Esimese lõigu punkti d alapunktis ii osutatud osamakseid käsitatakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise tuluna.

2. Lõikes 1 loetletud riigid võivad programmis osaleda tervikuna üksnes tingimusel, et nad täidavad kõiki käesoleva määrusega liikmesriikidele pandud kohustusi.

#### *Artikkel 20*

##### *Kolmandad riigid, mis ei ole programmiga assotsieerunud*

Kohaselt põhjendatud juhtudel liidu huvides võivad artiklites 5–7, artikli 8 punktides a ja b ning artiklites 9–14 osutatud programmi meetmed olla osalemiseks avatud ka õigussubjektidele kolmandatest riikidest, mis ei ole programmiga assotsieerunud.

#### *Artikkel 21*

##### *Eelarve otsese ja kaudse täitmise suhtes kohaldatavad normid*

1. Programmis võivad osaleda hariduse, koolituse, noorte ja spordiga tegelevad avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud õigussubjektid.
2. Nii eelarve otsesest kui ka kaudset täitmist nõudvate valikumenetluste puhul võivad finantsmääruse artikli 150 lõike 3 kolmandas lõigus osutatud hindamiskomisjoni liikmeteks olla välisekspertid.
3. Kui haridus-, koolitus-, noorte ja spordivaldkonna avalik-õiguslikud asutused, institutsioonid ja organisatsioonid on viimase kahe aasta jooksul saanud üle 50 % oma tuludest avaliku sektori allikatest, loetakse neil olevat programmi tegevuste korraldamiseks vajalik finants-, kutse- ja haldussuutlikus. Nad ei pea kõnealuse suutlikkuse tõendamiseks lisadokumente esitama.

4. Komisjon võib kombineeritud rahastamise alusel alata projektide rahastamiseks ühiseid projektikonkursse kolmandate riikidega, mis ei ole programmiga assotsieerunud, või nende organisatsioonide ja asutustega. Projekte võib hinnata ja valida ühiste hindamis- ja valikumenetluste alusel, milles asjaomased rahastamisorganisatsioonid või -asutused kooskõlas finantsmääruses sätestatud põhimõtetega kokku lepivad.

## **VIII PEATÜKK**

### **PROGRAMMITÖÖ, SEIRE JA HINDAMINE**

#### *Artikkel 22*

#### *Tööprogramm*

Programmi rakendatakse finantsmääruse artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu. Iga-aastases tööprogrammis tuleb näidata igale meetmele eraldatavat soovituslikku summat ning riiklike agentuuride kaudu hallatavate meetmete korral vahendite jagunemist liikmesriikide ja programmiga assotsieerunud kolmandate riikide vahel. Komisjon võtab tööprogrammi vastu rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 34 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 23*  
*Seire ja aruandlus*

1. Näitajad, mille abil antakse aru artiklis 3 sätestatud programmi üld- ja erieesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest, on esitatud II lisas.
2. Programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude tõhusa hindamise tagamiseks on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 33 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks, et vaadata läbi või täiendada näitajaid, kui seda peetakse vajalikuks, ning täiendada käesolevat määrust seire- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega.
3. Tulemusaruannete süsteemiga tagatakse, et programmi rakendamiseks ja selle tulemuste seireks vajalikke andmeid kogutaks tõhusalt, tulemuslikult ja õigel ajal ning piisavalt üksikasjalikult.

Selleks kehtestatakse liidu vahendite saajatele ja asjakohasel juhul liikmesriikidele proportsionaalsed aruandlusnõuded.

*Artikkel 24*  
*Hindamine*

1. Hindamised tuleb teha õigeaegselt, et tulemusi saaks kasutada otsustamisprotsessis.

2. Kui programmi rakendamise kohta on piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui 31. detsembril 2024 viib komisjon läbi programmi vahehindamise. Vahehindamisega koos tuleb esitada programmi 2014–2020 lõpphindamise aruanne, millest lähtutakse vahehindamise koostamisel. Programmi vahehindamisel hinnatakse programmi üldist tõhusust ja tulemuslikkust, sealhulgas uute algatuste puhul ning samuti kaasamis- ja lihtsustamismeetmete rakendamist.
3. Ilma et see piiraks X peatükis sätestatud nõuete kehtivust ja artiklis 27 sätestatud riiklike agentuuride kohustusi, esitavad liikmesriigid komisjonile 31. maiks 2024 aruande programmi rakendamise ja mõju kohta oma territooriumil.
4. Kui see on kohane, esitab komisjon vahehindamise alusel seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks.
5. Programmi rakendamisperioodi lõpus, ent mitte hiljem kui 31. detsembril 2031 viib komisjon läbi programmi tulemuste ja mõju lõpphindamise.
6. Komisjon edastab kõik käesoleva artikli alusel tehtud hindamised, sealhulgas vahehindamise koos oma tähelepanekutega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

# IX PEATÜKK

## TEAVE, KOMMUNIKATSIOON JA TULEMUSTE LEVITAMINE

### *Artikkel 25*

#### *Teave, kommunikatsioon ja tulemuste levitamine*

1. Riiklikud agentuurid peavad koostöös komisjoniga koostama järjekindla strateegia sihtrühmade tõhusaks teavitamiseks ning selleks, et programmi raames hallatavate meetmetega toetatavate tegevuste tulemusi tõhusalt levitada ja kasutada. Riiklikud agentuurid abistavad komisjoni tema üldise ülesande täitmisel, milleks on programmi, sealhulgas riigi ja liidu tasandil hallatavaid meetmeid ja tegevusi ja programmi tulemusi käsitleva teabe levitamine. Riiklikud agentuurid teavitavad asjaomaseid sihtrühmi asjaomases riigis võetud meetmetest ja korraldatud tegevustest.
2. Liidu rahaliste vahendite saajad teadvustavad nende vahendite päritolu ja tagavad liidu rahastamise nähtavuse, eelkõige tutvustades meetmeid ja nende tulemusi, andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele liidu rahastamise kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset sihipärast teavet.
3. Programmiga hõlmatud valdkondades tegutsevad õigussubjektid kasutavad kommunikatsiooniks ja programmiga seotud teabe levitamiseks nimetust „Erasmus+“.

4. Komisjon viib ellu programmi, programmi kohaselt võetud meetmete ja saavutatud tulemustega seotud teabe- ja kommunikatsioonimeetmeid. Komisjon tagab, et projekti tulemused tehakse asjakohasel juhul üldsusele kättesaadavaks ja neid levitatakse laialdaselt, et edendada parimate tavade vahetamist sidusrühmade ja programmist toetuse saaja vahel.
5. Programmile eraldatud rahalised vahendid peavad ühtlasi aitama kaasa liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamisele, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 sätestatud eesmärkidega.

## **X PEATÜKK**

### **HALDUS- JA AUDITISÜSTEEM**

#### *Artikkel 26*

#### *Riiklik asutus*

1. Hiljemalt ... [üks kuu pärast käesoleva määruse jõustumist] nimetavad liikmesriigid komisjonile oma alalise esindaja kaudu esitatavas ametlikus teatises isiku(d), kes on juriidiliselt volitatud tegutsema käesoleva määruse kohaldamisel liikmesriigi nimel riikliku asutusena. Riikliku asutuse asendamisel programmi kestuse ajal teavitab asjaomane liikmesriik sellest sama menetluse kohaselt viivitamata komisjoni.



2. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud ja asjakohased meetmed, et kõrvaldada programmi nõuetekohase toimimise õiguslikud ja haldustakistused, sealhulgas võimaluse korral meetmed viisade ja elamislubade saamist raskendavate probleemide lahendamiseks.
3. Hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] nimetab riiklik asutus programmi kestuse ajaks riikliku agentuuri. Riiklik asutus ei määra ministeeriumi riiklikuks agentuuriks. Riiklik asutus võib määrata rohkem kui ühe riikliku agentuuri. Mitme riikliku agentuuri olemasolu korral loovad liikmesriigid asjakohase mehhanismi, et programmi rakendamise haldamist riigi tasandil koordineerida, ning eelkõige selleks, et tagada programmi ühtne ja kulutõhus rakendamine ja sellekohane tulemuslik suhtlus komisjoniga, samuti selleks, et hõlbustada vahendite võimalikku riiklike agentuuride vahelist ülekandmist, eesmärgiga võimaldada paindlikkust ja liikmesriikidele eraldatud rahaliste vahendite paremat kasutamist. Iga liikmesriik määratleb ise, kuidas ta korraldab riikliku asutuse ja riikliku agentuuri suhteid, sealhulgas selliste ülesannete täitmist nagu riikliku agentuuri tööprogrammi koostamine. Riiklik asutus esitab komisjonile asjakohase eelneva vastavushindamise selle kohta, et riiklik agentuur vastab finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c alapunktide v või vi ning artikli 154 lõigete 1, 2, 3, 4 ja 5 sätetele ning samuti liidus kehtivatele nõuetele riiklikele agentuuride suhtes kohaldatavate sisekontrollistandarditele ja programmi toetusvahendite haldamise reeglitele.

4. Riiklik asutus nimetab sõltumatu auditeerimisasutuse, millele on osutatud artiklis 29.
5. Riiklik asutus lähtub eelneval vastavushindamisel enda korraldatud kontrollidest ja audititest või artiklis 29 osutatud sõltumatu auditeerimisasutuse korraldatud kontrollidest ja audititest. Kui programmile määratud riiklik agentuur on sama, mis programmile 2014–2020 määratud riiklik agentuur, võivad eelneva vastavushindamise kontrollid ja auditid piirduda uute ja programmispetsiifiliste nõuetega, kui see pole põhjendatud teisiti.
6. Juhul, kui komisjon lükkab eelneva vastavushindamise tulemustele tuginedes programmile nimetatud riikliku agentuuri tagasi või kui riiklik agentuur ei vasta komisjoni kehtestatud miinimumnõuetele, peab riiklik asutus tagama, et riikliku agentuuri suhtes võetakse vajalikud parandusmeetmed, et see vastaks komisjoni kehtestatud miinimumnõuetele, või määrama riiklikuks agentuuriks mõne teise asutuse.
7. Riiklik asutus seirab ja kontrollib programmi haldamist riigi tasandil. Riiklik asutus teavitab komisjoni ja konsulteerib komisjoniga õigeaegselt enne selliste otsuste tegemist, mis võivad märkimisväärselt mõjutada programmi haldamist, eelkõige seoses riikliku agentuuriga.
8. Riiklik asutus kaasrahastab oma riikliku agentuuri tegevust piisavalt, et tagada programmi haldamine kooskõlas liidus kohaldatavate normidega.

9. Lähtudes riikliku agentuuri iga-aastasest liidu vahendite haldaja kinnitusest, sõltumatu audiitori arvamusest selle kohta ja komisjoni analüüsist riikliku agentuuri vastavuse ja tulemuslikkuse kohta, esitab riiklik asutus igal aastal komisjonile teabe programmiga seotud seire- ja järelevalvetoimingute kohta.
10. Riiklik asutus vastutab nende liidu vahendite nõuetekohase haldamise eest, mille komisjon on programmi raames riiklikule asutusele üle kandnud.
11. Juhul, kui riiklik agentuur on süüdi normide eiramises, hooletuses või pettuses või kui riikliku agentuuri töös esineb suuri puudusi või see on ebaefektiivne ning komisjonil on sellest tulenevalt põhjust riiklikule agentuurile nõudeid esitada, vastutab riiklik asutus komisjoni ees tagasisaamata vahendite hüvitamise eest.
12. Lõikes 11 kirjeldatud asjaolude korral võib riiklik asutus riikliku agentuuri volitused omal algatusel või komisjoni taotlusel kehtetuks tunnistada. Kui riiklik asutus soovib riikliku agentuuri volitusi mõnel muul põhjendatud alusel kehtetuks tunnistada, teatab ta komisjonile kehtetuks tunnistamisest vähemalt kuus kuud enne riikliku agentuuri volituste lõppemise kavandatud kuupäeva. Sel juhul lepivad riiklik asutus ja komisjon ametlikult kokku konkreetsetes ajalistes üleminekumeetmetes.

13. Kui riikliku agentuuri volitused tunnistatakse vastavalt lõikes 12 osutatule kehtetuks, viib riiklik asutus selles riiklikus agentuuris läbi vajaliku kontrolli eraldatud liidu rahaliste vahendite üle ning tagab rahaliste vahendite ning programmi haldamiseks vajalike dokumentide ja haldusvahendite takistamatu üleandmise uuele riiklikule agentuurile. Riiklik asutus annab riiklikule agentuurile, kelle volitused on kehtetuks tunnistatud, vajaliku rahalise toetuse, et see saaks jätkata lepinguliste kohustuste täitmist programmi toetusesaajate ja komisjoni ees, kuni need kohustused lähevad üle uuele riiklikule agentuurile.
14. Komisjoni taotlusel määrab riiklik asutus asutused või organisatsioonid (või selliste asutuste ja organisatsioonide liigi), keda võib pidada oma vastaval territooriumil programmi konkreetsetes meetmetes osalemise seisukohast rahastamiskõlblikuks.

#### *Artikkel 27*

#### *Riiklik agentuur*

1. Riiklik agentuur:
- a) on juriidiline isik või osa õigussubjektist, mis on juriidiline isik, ning tema suhtes kehtib asjaomase liikmesriigi õigus;
  - b) omab oma ülesannete täitmiseks piisavat haldussuutlikkust, tal on töötajad ja taristu, mis tagavad programmi tõhusa ja tulemusliku haldamise ning liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimise;

- c) omab operatiiv- ja õiguslikke vahendeid liidu tasandil kehtestatud haldus-, lepinguliste ja finantsjuhtimise normide kohaldamiseks;
  - d) pakub piisavaid finantstagatise, mille annab eelistatavalt riigi asutus ja mis vastavad sellele liidu rahaliste vahendite tasemele, mille haldamise ülesanne talle antakse.
2. Riiklik agentuur vastutab kooskõlas finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktiga c projektitsükli kõigis etappides käesoleva määruse artiklis 22 osutatud tööprogrammis esitatud meetmete haldamise eest.
  3. Riiklikul agentuuril peavad olema kõigi programmi valdkondade hõlmamiseks nõutavad eriteadmised. Kui liikmesriigil või programmiga assotsieerunud kolmandal riigil on rohkem kui üks riiklik agentuur, peavad neil kollektiivselt olema kõigi programmi valdkondade hõlmamiseks nõutavad eriteadmised.
  4. Riiklik agentuur väljastab finantsmääruse artikli 2 lõike 5 tähenduses toetusesaajatele projektitoetusi toetuslepingu alusel, mille komisjon määrab kindlaks asjaomase programmimeetme puhul.
  5. Riiklik agentuur esitab kooskõlas finantsmääruse artikliga 155 oma riiklikule asutusele ja komisjonile igal aastal aruande. Riiklik agentuur vastutab komisjoni nende tähelepanekute rakendamise eest, mille komisjon esitab pärast riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse ja selle kohta esitatud sõltumatu audiitori arvamuse analüüsi.

6. Riiklik agentuur ei delegeeri talle programmi raames usaldatud ülesandeid ega eelarve täitmist kolmandale isikule ilma riikliku asutuse ja komisjoni eelneva kirjaliku loata. Riiklik agentuur jääb ainuvastutavaks kolmandale isikule delegeeritud ülesannete eest.
7. Riiklik agentuur, kelle volitused on kehtetuks tunnistatud, jääb juriidiliselt vastutavaks oma lepinguliste kohustuste täitmise eest programmist toetuse saajate ja komisjoni ees, kuni kohustuste üleminekuni uuele riiklikule agentuurile.
8. Riiklik agentuur vastutab programmi alguses programmiga 2014–2020 seotud kehtivate rahastamislepingute haldamise ja lõpetamise eest.

### *Artikkel 28*

#### *Euroopa Komisjon*

1. Komisjon vaatab artikli 26 lõikes 3 osutatud riiklike agentuuride suhtes kehtestatud vastavusnõuete põhjal läbi riiklikud haldus- ja kontrollisüsteemid, ta võtab eelkõige aluseks riikliku asutuse eelneva vastavushindamise, riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse ja selle kohta esitatud sõltumatu auditeerimisasutuse arvamuse ning arvestab nõuetekohaselt teavet, mida riiklik asutus igal aastal programmi seire ja järelevalvetoimingute kohta esitab.

2. Kahe kuu jooksul pärast riiklikult asutuselt artikli 26 lõikes 3 osutatud eelneva vastavushindamise saamist peab komisjon riikliku agentuuri määramise heaks kiitma, tingimuslikult heaks kiitma või tagasi lükkama. Komisjon ei sõlmi riikliku agentuuriga lepingulisi suhteid enne, kui ta on eelneva vastavushindamise heaks kiitnud. Tingimusliku heakskiitmise korral võib komisjon oma lepingulistest suhetes riikliku agentuuriga kohaldada proportsionaalseid ettevaatusabinõusid.
3. Igal aastal teeb komisjon riiklikule agentuurile kättesaadavaks järgmised programmi vahendid:
  - a) projektitoetuste vahendid asjaomases liikmesriigis programmi nende meetmete jaoks, mille haldamine on usaldatud riiklikule agentuurile;
  - b) rahalised vahendid, millega toetatakse riikliku agentuuri tegevust programmi haldamisel ning mis määratakse kindlaks riiklikule agentuurile projektitoetusteks eraldatud liidu vahendite mahu alusel;
  - c) kui see on kohane, lisavahendid artikli 76 punktis d, artikli 11 punktis d ja artikli 14 punktis c sätestatud meetmete jaoks.
4. Komisjon kehtestab nõuded riikliku agentuuri tööprogrammi kohta. Komisjon ei tee programmi vahendeid riiklikule agentuurile kättesaadavaks enne, kui komisjon on asjaomase riikliku agentuuri tööprogrammi ametlikult heaks kiitnud.

5. Pärast iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse ja selle kohta esitatud sõltumatu auditeerimisasutuse arvamuse hindamist esitab komisjon riiklikule agentuurile ja riiklikule asutusele oma sellekohase arvamuse ja tähelepanekud.
6. Kui komisjon ei saa iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnitust või sõltumatu auditeerimisasutuse asjakohast arvamust heaks kiita või kui komisjoni tähelepanekute rakendamine riiklikus agentuuris ei ole rahuldav, võib komisjon rakendada ettevaatus- ja parandusmeetmeid, mis on vajalikud, et kaitsta liidu finantshuve kooskõlas finantsmääruse artikliga 131.
7. Komisjon tagab koostöös riiklike agentuuridega, et programmi rakendamiseks kehtestatud menetlused on järjepidevad ja lihtsad ning et teave on kvaliteetne. Sellega seoses korraldatakse korrapäraseid kohtumisi riiklike agentuuride võrgustikuga, et tagada programmi ühtne rakendamine kõigis liikmesriikides ja programmiga assotsieerunud kolmandates riikides.
8. Komisjon tagab, et artiklis 3 sätestatud infotehnoloogiasüsteemid, mida vajatakse programmi eesmärkide rakendamiseks eelkõige eelarve kaudse täitmise teel, töötatakse välja asjakohaselt ja õigeaegselt ning nii, et need oleksid lihtsalt kättesaadavad ja kasutajasõbralikud. Programmiga toetatakse selliste infotehnoloogiasüsteemide arendamist, käitamist ja hooldust.



## *Artikkel 29*

### *Sõltumatu auditeerimisasutus*

1. Sõltumatu auditeerimisasutus esitab auditiarvamuse finantsmääruse artikli 155 lõikes 1 osutatud iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta. See arvamus on aluseks finantsmääruse artikli 127 kohasele üldisele kindlusele.
2. Sõltumatu auditeerimisasutus:
  - a) omab vajalikku kutsepädevust avaliku sektori auditite korraldamiseks;
  - b) tagab, et auditeerimisel arvestatakse rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditistandardeid;
  - c) ei oma huvide konflikti seoses õigussubjektiga, mille osa riiklik agentuur on.  
Täpsemalt ei tohi sõltumatu auditeerimisasutus oma toimingutes sõltuda õigussubjektist, mille osa riiklik agentuur on.
3. Sõltumatu auditeerimisasutus annab komisjonile ja selle esindajatele ning kontrollikojale täieliku juurdepääsu kõigile dokumentidele ja aruannetele, millega tõendatakse riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta esitatud auditiarvamust.

## *Artikkel 30*

### *Kontrollisüsteemi põhimõtted*

1. Komisjon võtab vajalikke meetmeid, tagamaks, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve kelmuse, pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetavate meetmetega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega rikkumiste avastamise korral ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate haldus- ja rahaliste karistustega.
2. Komisjon vastutab programmi meetmete ja riiklike agentuuride hallatava tegevuse järelvalve eest. Ta kehtestab miinimumnõuded riikliku agentuuri ja sõltumatu auditeerimisasutuse kontrollide kohta.
3. Riiklik agentuur vastutab programmiga kehtestatud artiklis 22 osutatud tööprogrammide jaoks toetuse saajate esmase kontrolli eest. Kontrollid peavad tagama piisava kindlustunde toetuste sihipärase kasutamise osas kooskõlas kohaldatavate liidu normidega.
4. Riiklikele agentuuridele ülekantavate programmivahendite puhul tagab komisjon oma kontrolli nõuetekohase kooskõlastamise riiklike asutuste ja riiklike agentuuridega, lähtudes ühekordse audiitorkontrolli põhimõttest ja järgides riskipõhist analüüsi. Käesolevat lõiget ei kohaldata OLAFi tehtavate juurdluste suhtes.

### *Artikkel 31*

#### *Liidu finantshuvide kaitse*

Kui kolmas riik osaleb programmis rahvusvahelise lepingu kohaselt vastu võetud otsuse alusel või muu õigusakti alusel, annab kolmas riik vastutavale eelarvevahendite käsutajale, OLAFile ja kontrollikojale vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu, mida neil on vaja oma volituste täieulatuslikuks kasutamiseks. OLAFi puhul hõlmavad need õigused õigust korraldada juurdlust, sealhulgas teha kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, nagu on sätestatud määruses (EL, Euratom) nr 883/2013.

## **XI PEATÜKK**

### **VASTASTIKUNE TÄIENDAVUS**

#### *Artikkel 32*

##### *Kumulatiivne ja alternatiivne rahastamine*

1. Programmi rakendatakse nii, et sellega on tagatud programmi üldine kooskõla ja täiendavus muu asjakohase liidu poliitikaga ning muude programmide ja rahastamisvahenditega, eelkõige nendega, mis on seotud hariduse ja koolituse, kultuuri ja meedia, noorsooküsimuste ja solidaarsuse, tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse, teadusuuringute ja innovatsiooni, tööstuse ja ettevõtluse, digitaalpoliitika, põllumajanduse ja maaelu arengu, keskkonna ja kliimameetmete, ühtekuuluvus-, regionaalpoliitika, rände, julgeoleku ning rahvusvahelise koostöö ja arenguga.

2. Meede, mis on saanud toetust käesoleva programmi alusel, võib saada toetust ka mõnest muust liidu programmist, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Asjaomase liidu programmi reegleid kohaldatakse vastavalt selle osa suhtes, millega nad on meedet toetanud. Kumulatiivne rahastus ei tohi ületada meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid ning liidu eri programmidest saadud toetuse võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas dokumentidega, milles on sätestatud toetuse tingimused.
3. Projektiettepanekud võivad saada toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist või Euroopa Sotsiaalfondist+ vastavalt ühissätete määruse 2021–2027 artikli 73 lõikele 4, kui need on saanud käesoleva programmi raames kvaliteedimärgise, vastates järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:
  - a) neid on hinnatud programmi konkursikutse alusel;
  - b) need vastavad kõnealuse konkursikutsega ette nähtud kvaliteedi miinimumnõuetele; ning
  - c) neid ei saa eelarvepiirangute tõttu kõnealuse konkursikutse alusel rahastada.

## XII PEATÜKK

### ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

#### *Artikkel 33*

#### *Delegeeritud volituste rakendamine*

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 3 ja 23 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile programmi kestuse ajaks.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 3 ja 23 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. See jõustub järgmisel päeval pärast otsuse avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artiklite 3 ja 23 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

#### *Artikkel 34*

##### *Komiteemenetlus*

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Komitee võib sektoripõhiste küsimustega tegelemiseks tulla kokku erinevates koosseisudes. Asjakohasel juhul võib kooskõlas komitee kodukorraga kutsuda komitee koosolekutel ajutiselt osalema vaatlejadena väliseksperte, sh sotsiaalpartnerite esindajaid.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

#### *Artikkel 35*

##### *Kehtetuks tunnistamine*

Määrus (EL) nr 1288/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

*Artikkel 36*  
*Üleminekusätted*

1. Käesolev määrus ei mõjuta määruse (EL) nr 1288/2013 kohaselt algatatud meetmete jätkumist või muutmist, kõnealuse määruse kohaldamist jätkatakse nende meetmete suhtes kuni nende meetmete lõpetamiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja määruse (EL) nr 1288/2013 kohaselt vastu võetud meetmete vahel.
3. Kooskõlas finantsmääruse artikli 193 lõike 2 teise lõigu punktiga a ning erandina kõnealuse määruse artikli 193 lõikest 4 võib rahastamisotsuses täpsustatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel käesoleva määruse alusel toetatavaid tegevusi ja nende aluseks olevaid 2021. aastal tekkinud kulusid käsitada rahastamiskõlblikena alates 1. jaanuarist 2021, isegi kui nimetatud tegevused teostati ja need kulud kanti enne toetustaotluse esitamist. Eelarveaasta 2021 tegevustoetuste puhul võib toetuslepingule erakorraliselt alla kirjutada kuue kuu jooksul toetusesaaja majandusaasta algusest arvates.
4. Vajaduse korral võib kanda liidu eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta artikli 17 lõikes 7 ette nähtud kulusid, selleks et oleks võimalik hallata meetmeid ja tegevusi, mis ei ole lõpule viidud 31. detsembriks 2027.

5. Liikmesriigid tagavad riigi tasandil sujuva ülemineku programmi 2014–2020 käigus rakendatud meetmete ja käesoleva programmi käigus rakendatavate meetmete vahel.

*Artikkel 37*

*Jõustumine*

Käesolev määrus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....

*Euroopa Parlamendi nimel*  
*president*

*Nõukogu nimel*  
*eesistuja*

---



## I LISA

### II, III JA IV PEATÜKIS ESITATUD MEETMETE KIRJELDUS

#### 1. PÕHIMEEDE – ÕPIRÄNNE

- 1.1. Õpiränne: lühiajaline või pikaajaline, rühmas toimuv või individuaalne liikuvus erinevate teemavaldkondade ja õppeainete lõikes, sealhulgas sellised tulevikku suunatud valdkonnad nagu digitaalvaldkond, kliimamuutused, puhas energia ja tehisintellekt;
- 1.2. Noorte osalustegevused: tegevused, mille eesmärk on aidata noortel olla kaasatud kodanikuühiskonda ja õppida selles osalema, suurendada teadlikkust Euroopa ühistest väärtustest ning edendada dialoogi noorte ja poliitikakujundajate vahel kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil;
- 1.3. DiscoverEU: informaalne ja mitteformaalne hariduslik tegevus, millel on tugev õppekomponent ja kaasav mõõde ning mis hõlmab õppimiskogemust ja reisimist kogu Euroopas, eesmärgiga edendada liitu kuulumise tunnet ja võimaldada osalejatel avastada Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust.

## 2. PÕHIMEEDE – ORGANISATSIOONIDE JA ASUTUSTE VAHELINE KOOSTÖÖ

2.1. Koostööpartnerlused: mitmesugused koostöötegevused, mida viivad ühiselt ellu erinevate riikide organisatsioonid ja asutused, eelkõige eesmärgiga vahetada ja töötada välja uusi ideid ja tavasid, vahetada ja võrrelda tavasid ja meetodeid ning arendada ja tugevdada võrgustiku partnereid. See meede hõlmab väikesemahulisi partnerlusi, mis on spetsiaalselt kavandatud selleks, et edendada laiemat ja kaasavamalt juurdepääsu programmile selliste tegevuste kaudu, millega nähakse ette väiksemad toetussummad, lühem kestus ja lihtsamad haldusnõuded;

2.2. Tiptaset arendavad partnerlused: erinevad partnerlusprojektid ning haridus- ja koolitusasutuste ja haridus- ja koolitusteenuse osutajate võrgustikud, mille eesmärk on edendada tiptaset ja tugevamat rahvusvahelist mõõdet ning töötada välja pikaajalised strateegiad kvaliteedi parandamiseks süsteemsel tasandil hariduse ja koolituse kõigis valdkondades, eelkõige ühiselt välja töötatud uuenduslike tavade ja pedagoogika, kõrge integreeritud liikuvuse taseme ja interdistsiplinaarsusele suure rõhu asetamise kaudu, nimelt:

2.2.1. Kõrgharidusasutuste liidud (Euroopa ülikoolid), kes töötavad välja ühiseid pikaajalisi strateegiaid kvaliteetse hariduse ja innovatsiooni ning kvaliteetsete teadusuuringute ning ühiskonnale pakutavate teenuste jaoks, tuginedes ühisele visioonile ja ühiste väärtustele, kõrgele liikuvuse tasemele ning suure rõhu asetamisele interdistsiplinaarsusele ja avatud õppeprogrammidele, milles on omavahel kombineeritud eri riikides pakutavad moodulid;

2.2.2. Kutsehariduse ja -õppe pakkujate partnerlused (kutsehariduse tiptaseme keskuste platvormid), mis on integreeritud kohalikesse ja piirkondlikesse kestliku majanduskasvu, innovatsiooni ja konkurentsivõime strateegiatesse ja mille raames töötatakse ühiselt välja kvaliteetseid riikidevahelisi kutseõppeprogramme, keskendudes praeguste ja tulevaste oskuste vajaduste rahuldamisele erinevates valdkondades;

2.2.3. Integreeritud õppeprogrammid (Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad), mida pakuvad Euroopas ja muudes maailma riikides asuvad kõrgkoolid ja mille kaudu edendatakse kõrghariduse tiptaset ja rahvusvahelistumist kogu maailmas;

Punktis 2.2. osutatud meetmega võidakse toetada ka partnerlusprojekte ja liite tiptaseme edendamiseks koolihariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnas.

2.3. Arenduspartnerlused: haridus- ja koolitus- ning noorte valdkonna partnerlused, mille raames töötatakse välja uuenduslikke tavasid, eelkõige:

2.3.1. liidud: hariduse ja koolituse ning ettevõtluse ja teadusuuringute peamiste osalejate vaheline strateegiline koostöö, mille raames edendatakse innovatsiooni ning haridus- ja koolitussüsteemide ajakohastamist;

2.3.2. projektid, millega edendatakse innovatsiooni, loovust, e-osalust ja sotsiaalset ettevõtlust hariduse, koolituse ja noorte valdkonnas.

- 2.4. Mittetulunduslikud spordiüritused: ühes riigis või samaaegselt mitmes riigis toimuvad üritused, mille eesmärk on suurendada teadlikkust spordi rollist sellistes erinevates valdkondades nagu sotsiaalne kaasatus, võrdsed võimalused ja tervist tugevdav kehaline aktiivsus;
- 2.5. Veebiplatvormid ja veebipõhised vahendid virtuaalkoostööks hariduse ja koolituse ning noorte valdkonnas.

### 3. PÕHIMEEDE – TOETUSED POLIITIKA VÄLJATÖÖTAMISEKS JA KOOSTÖÖKS

- 3.1. Liidu üldiste ja valdkondlike poliitiliste tegevuskavade ettevalmistamine ja rakendamine: see hõlmab mitmesuguseid tegevusi, millega püütakse pakkuda inspiratsiooni ja toetada hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonna poliitikameetmeid ja strateegiaid, sealhulgas Euroopa poliitilised tegevuskavad ja strateegiad erinevate haridussektorite ning noorte- ja spordivaldkonna jaoks, sealhulgas meetmed, millega toetatakse poliitilist koostööd Euroopa tasandil. Käesolev meede hõlmab ka poliitikaeksperimentide toetamist Euroopa tasandil, selliste tegevuste toetamist, mille eesmärk on tegeleda mitmesugustes teemavaldkondades esilekerkivate probleemidega, ning teadmiste kogumist, sealhulgas küsitluste ja uuringute toetamist;
- 3.2. Pädevuste, oskuste ja kvalifikatsioonide kvaliteedi ja läbipaistvuse suurendamiseks ning nende tunnustamiseks vajalike liidu vahendite ja meetmete toetamine, sealhulgas tegevused, mille eesmärk on arvestuspunktide ülekandmise hõlbustamine, kvaliteedi tagamise edendamine, mitteformaalse ja informaalset õppimise valideerimise, sealhulgas oskuste juhtimise ja nõustamise edendamine ning selliste asjaomaste asutuste, võrgustike ja vahendite toetamine, mis hõlbustavad kogemuste vahetamist läbipaistvuse ja tunnustamise valdkonnas;

- 3.3. Poliitiline dialoog hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas ning koostöö asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas mitmesugused tegevused, nagu konverentsid ja muud liiki üritused, rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostöö toetamine ning ELi noortedialoogi, kogu liitu hõlmavate võrgustike ja liidu üldistes huvides tegutsevate Euroopa organisatsioonide toimimise toetamine;
- 3.4. Meetmed, mis aitavad kaasa programmi kvaliteetsele ja kaasavale rakendamisele, sealhulgas toetus tegevustele ja asutustele (näiteks teabekeskused, teabevõrgustikud ning koolitus- ja koostöömeetmed), millega parandatakse programmi rakendamist, suurendatakse riiklike agentuuride suutlikkust ja tõhustatakse strateegilist rakendamist, ning varasemate programmis „Erasmus+“ osalejate ja muude arvamuskujundajate kui heade eeskujude potentsiaali ärakasutamisele;
- 3.5. Koostöö muude liidu vahenditega ja muude liidu poliitikavaldkondade toetamine, sealhulgas selliste tegevuste toetamine, mille eesmärk on edendada koostoimet ja vastastikust täiendavust muude liidu ja riiklike vahenditega ning edendada koostööd selliseid vahendeid rakendavate struktuuridega;
- 3.6. Tegevused teavitamise ja teadlikkuse suurendamiseks: tegevuste kogum, mille eesmärk on teavitada kodanikke ja organisatsioone programmist ja liidu poliitikast haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonnas.

#### 4. JEAN MONNET' MEETMED

- 4.1. Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas: toetus liidus ja väljaspool liitu asuvatele kõrgkoolidele, mida pakutakse Jean Monnet' moodulite, õppetoolide ja tippkeskuste ning Jean Monnet' projektide ja võrgustike kasutamise kaudu;
  - 4.2. Jean Monnet' meetmed hariduse ja koolituse teistel tasemetel: tegevused, mille eesmärk on edendada haridus- ja koolitusasutustes, näiteks koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes teadmisi liidu küsimustest;
  - 4.3. Toetus artikli 8 punktis c osutatud määratud asutustele.
-

## II LISA

### NÄITAJAD

Kvantitatiivsete näitajate mõõtmistulemused liigitakse, nagu on asjakohane, riigi, soo ning meetme ja tegevuse liigi alusel.

1. Seiratavad valdkonnad

- Õpirändes osalemine;
- Suurema Euroopa ja rahvusvahelise mõõtmega organisatsioonid ja asutused;

2. Mõõdetavad elemendid

2.1. 1. põhimeede – õpiränne;

2.1.1 1. põhimeetme kohastes õpirändega seotud tegevustes osalejate arv;

2.1.2 1. põhimeetme kohaselt programmis osalevate organisatsioonide ja asutuste arv;

2.1.3. 1. põhimeetme kohastes virtuaalõppega seotud tegevustes osalejate arv;

2.1.4. Selliste osalejate osakaal, kes peavad 1. põhimeetme kohastes õpirändega seotud tegevustes osalemist kasulikuks;

- 2.1.5. Selliste osalejate osakaal, kes on seisukohal, et nende Euroopasse kuulumise tunne on pärast 1. põhimeetme kohastes tegevustes osalemist kasvanud;
- 2.2. 2. põhimeede – organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö;
- 2.2.1.2. põhimeetme kohaselt programmis osalevate organisatsioonide ja asutuste arv;
- 2.2.2. Selliste organisatsioonide ja asutuste osakaal, kes leiavad, et nad on peale 2. põhimeetme kohastes meetmetes osalemist välja töötanud kvaliteetsed tavad;
- 2.2.3.2. põhimeetme kohaselt toetust saanud virtuaalkoostöö platvormide kasutajate arv;
- 2.3. 3. põhimeede – Toetused poliitika väljatöötamiseks ja koostöök;
- 2.3.1.3. põhimeetme kohastes toetusmeetmetes osalevate organisatsioonide ja asutuste arv;
- 2.4. Kaasamine:
- 2.4.1.1. põhimeetme kohastes tegevustes osalevate vähemate võimalustega inimeste arv;
- 2.4.2.1. põhimeetme ja 2. põhimeetme kohaselt programmis esmakordselt toetust saanud organisatsioonide ja asutuste arv;



2.5. Lihtsustamine:

2.5.1.2. põhimeetme kohaselt toetust saanud väikesemahuliste partnerluste arv;

2.5.2. Selliste organisatsioonide ja asutuste osakaal, kes leiavad, et programmis osalemise kord on proportsionaalne ja lihtne;

2.6. Panus kliimameetme rahastamisse;

2.6.1. Selliste 1. põhimeetme kohaste tegevuste osakaal, mis on seotud kliimaeesmärkidega;

2.6.2. Selliste 2. põhimeetme kohaste projektide osakaal, mis on seotud kliimaeesmärkidega.

---